

Páhi Tündérvkert Óvoda, Mini Bölcsőde és Konyha

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Páhi, 2022.

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni,
vess magot,
ha egy évtizeddel számolsz,
ültess fát,
ha terved egy életre szól
embert nevelj!”

(Kínai mondás)
/Koch Sándor/

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETŐ.....	6
2	AZ ÓVODA ADATAI	6
2.1.	Helyzetelemzés	7
3	ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI	8
3.1.	Küldetés nyilatkozatunk	8
3.2.	Óvodánk nevelési célja, alapelvei.....	8
3.3.	A Tevékenységközpontú óvodai nevelés alapelvei:.....	11
4	ÖNKÉPÜNK, IDENTITÁSUNK.....	13
4.1.	Gyermekkép.....	13
4.2.	Óvodakép	14
4.3.	Nevelési kép.....	15
5	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	16
5.1.	Egészséges életmód alakítása	18
5.2.	Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés	21
5.3.	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	24
6	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	27
6.1.	Személyi feltételek.....	27
6.2.	Tárgyi feltételek	28
6.3.	A gyermeki tevékenységek tervezése	28
6.3.1.	A napirend általános időkerete 10 órás óvodai nyitva tartás esetén:.....	29
6.3.2.	Hetirend	30
6.3.3.	Az óvoda dokumentumai.....	30
6.4.	Óvodánk kapcsolatrendszere	32
6.4.1.	Az óvoda és a család.....	32
6.4.2	Óvoda-iskola kapcsolat:	34
6.4.3.	Intézményünk egyéb kapcsolatai:.....	34
7	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	37
7.1.	Játék	37
7.2.	Verselés, mesélés	41
7.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	43
7.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	46
7.5.	Mozgás.....	48
7.6.	Külső világ tevékenység megismerése	51
7.7.	Matematika	55
7.8.	Munka jellegű tevékenységek.....	57
7.9.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	59
8	HAGYOMÁNYRENDSZERÜNK	61
9	KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE.....	63

9.1. BTMN-es gyermek nevelése	63
9.2. Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló nevelése	64
9.3. Tehetséggondozás	67
10 HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FELZÁRKÓZTATÁSA	68
11 A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	69
12 EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM.....	72
13 GYERMEKVÉDELEM	78
14 BOLDOG ÓVODA	80
15 A FEJLŐDÉSJELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	83
16 LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK.....	85
17 MELLÉKLETEK.....	86

TÖRVÉNYI HIVATKOZÁS

Az óvodák működésének kereteit, tartalmát, az alábbi törvények, rendeletek, szabályozásokhatározzák meg.

Az intézmények szervezeti, működési, gazdasági és szakmai önállóságát teszik lehetővé, és biztosítják a nevelő- oktató munkában résztvevők jogait és kötelezettségeit, garantálják a gyermekek érdekeinek megfelelő célok, alapelvek mindenkor érvényesülését.

- 1993.évi LXXIX. törvény a közoktatásról 24§(1)
- Nkt. 3§ (6) SNI, és BTMN gyermekek beilleszkedéséről
- 2011. évi CXCV. törvény 4. § a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fogalmának meghatározása
- 2011. évi CXCV. törvény 8. § kötelező az óvoda
- 2011. évi CXCV. törvény 18. § intézmény működési rendje
- 20/2012.(VIII.31) EMMI rendelet tankötelezettség megállapítása
- 2011. évi CXCV. törvény 15. § (2) fejlesztő nevelésre vonatkozó szabály
- 2011. évi CXCV. törvény 97. § (5) nevelés-oktatás ellátására vonatkozó szabály
- 2011. évi CXCV. törvény 74. § az óvodai nevelés ellátásáról
- 2011. évi CXCV. törvény 150. § A nevelési, illetve pedagógiai program elfogadásáról, jóváhagyásáról és szakértői véleményezéséről
- 20/2012 EMMI rendelet nevelési –oktatási intézmények működéséről, és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 20/2012 EMMI rendelet 6.§ pedagógiai program tartalmáról, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések
- 20/2012 EMMI rendelet 11 § SNI gyermekek fejlesztésére vonatkozó szabályozás
- 1997. évi XXXI. tv. 40§ Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 137/1996(VIII.28.) Kormány rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 32/2012. (X.8)Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei
- A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló LXXVII. törvény)
- Alapító okirat

1 BEVEZETŐ

A Kiskőrösi Többcélú Kistérségi Társulás 2007. augusztus 1-én alakult kiskőrösi székhellyel.

A társulásban résztvevő napközi otthonos óvodák (15 tagóvoda), közöttük a páhi óvoda is szakmai szempontból önálló volt.

A nevelési program közös volt, amely tartalmazta a tagintézményi sajátosságokat is.

2013. január 1-ei hatállyal az eddig működtetett Kiskőrösi Többcélú Kistérségi Társulás által fenntartott KTKT Egységes Iskola és Szakiskola intézményegységből a tagóvodák kiváltak és Páhi Tündérvár Óvoda néven önálló intézménnyé vált, melynek fenntartója a Páhi Községi Önkormányzat lett. Ez, valamint a törvényi szabályozás indokolta a pedagógiai programunk felülvizsgálatát.

2022. szeptember 1-től induló mini bölcsőde az óvoda tagintézménye lett, így az intézmény neve megváltozott.

A Mini Bölcsőde külön szakmai programmal rendelkezik.

A gyermekek nevelése-oktatása 2 óvodai csoportban valósul meg. Az Óvoda külső belső felépítése, állaga biztosítja a biztonságos munkavégzés feltételeit.

2 AZ ÓVODA ADATAI

Megnevezése: Páhi Tündérvár Óvoda, Mini Bölcsőde és Konyha

Székhelye: 6075 Páhi, Rákóczi u. 15.

Telefon: 78/436-370

Intézményvezető: Supka Zsoltné

Jogszabályban meghatározott közfeladata:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. §. 1. a) pontja alapján óvodai nevelés.

Államháztartási Szakágazati besorolása:

851020 Óvodai nevelés

Az alaptevékenység szakfeladat rend szerinti besorolása:

851011 Óvodai nevelés, ellátás, családi körülményeik, szociális helyzetük miatt hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének elősegítése.

851012 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

- a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, a megismerő funkciók vagy viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége,
- b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenessége:

- mozgássérült gyermekek együttnevelése,
- hallássérült gyermekek együttnevelése,
- enyhe, közepes nagyothalló, látássérült gyermekek együttnevelése
- kóros pszichés zavar
- az írás zavara (dysgraphia)
- aritmetikus készségek zavara (dyscalculia)
- beszéd fogyatékos gyermekek együttnevelése
- a beszéd és beszédnyelv specifikus fejlődési rendellenességei
- az óvodai teljesítmény specifikus fejlődési rendellenességei
- a motoros funkció specifikus fejlődési rendellenességei

- kevert specifikus fejlődési zavarok
- elektív mutizmus
- kóros pszichés zavar

Alapító, fenntartó és működtető neve és székhelye:

Páhi Község Önkormányzata
6075 Páhi Vasút u. 2.

Gazdálkodási besorolás: önállóan működő

A költségvetési szerv gazdálkodási feladatait Páhi Közös Önkormányzati Hivatal önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv végzi.

OM azonosító: 202050

Felvehető maximális gyermek létszám: 50 fő

Óvodai csoportok száma: 2 csoport

2.1. HELYZETELEMZÉS

Páhi kis lélekszámú település Bács-kiskun megye középső területén. A falu földrajzi adottságai révén a lakosság nagy része földműveléssel, szőlőműveléssel, állattenyésztéssel foglalkozik. Munkalehetőség kevés van a faluban, néhányan a közeli településekre járnak dolgozni, de sok a munkanélküli. Nagyon kevés az olyan családok száma, ahol mindkét szülőnek van munkahelye. A családok megélhetését nagyban segítik a háztáji gazdaságok. Az óvodások többsége otthonról hozza magával a paraszti munkával kapcsolatos ismereteket, élményeket. A község lakosainak nagy része saját tulajdonú családi házban él. A faluban kétgyermekes családmódellem jellemző, de több nagycsaládos is található. A községben több nevelőszülő is van, akinél területi gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló óvodás korú gyermek él. A családok többsége gyermekeit szeretettel neveli, de néhány családnál előfordul, hogy a gyerek gondozását elhanyagolja. A hátrányos helyzetű gyermekek száma évről évre növekszik.

A falu központjában található óvoda 50 gyermek befogadására alkalmas, minden 3-7 éves korú gyermeket fel tudunk venni.

Az eltérő szociokulturális helyzetű családok gyermekeit tiszta, esztétikus, környezetben tudjuk fogadni.

Nevelőtestületünk a „Tevékenységek központú óvodai nevelési programot” adaptálta. Ez a program teszi lehetővé a helyi viszonyok ismeretében az egyéni sajátosságaink kibontakoztatását.

Kiemelten kezeljük a környezeti nevelést. Törekszünk a helyes értékrendszer, a természet- és a környezetbarát magatartás alapjainak lerakására, a környezettudatos életvitel, és az egészséges életmód alakítására.

Intézményünk feladatának tekinti, hogy derűs, nyugodt, gyermekközpontú, szeretetteljes, családias légkört biztosítson a gyermekeknek, az egyéni képességek figyelembevételével, sokoldalúan fejlessze személyiségüket, megőrizze testi épségüket és felkészítse az iskolai életre. Alapelvünknek tekintjük a képességek kifejleszhetőségét és az értékörzésre beállított magatartás kialakítását.

3 ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

3.1. KÜLDETÉS NYILATKOZATUNK

Az óvodapedagógusok kollektív szemléletét jól tükrözi a program céljainak és feladatainak meghatározása. A társadalmi gyakorlatra való felkészítés, az életre való felkészítés, amely magába foglalja a teljes személyiség fejlesztését, a kibontakozó tehetségek gondozását.

A nevelőközösség azonosul a program gerincét alkotó törekvéssel, amely szerint:

- ◆ A nevelés gyermekközpontú, amely tevékenységeken keresztül és a tevékenységek által történő nevelést tekinti alapvető feladatának.
- ◆ Szemlélete: befogadó, elfogadó.
- ◆ Lehetőséget kínál a helyi viszonyok figyelembevételére a helyi igények megvalósítására.

A nevelés folyamatában közös célok és nevelési feladatok megvalósítására törekvés, a megvalósítás módjában módszertani szabadság érvényesülése.

Az óvodapedagógus pozitív emberi tulajdonságai és szakmai igényességének fontossága.

3.2. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA, ALAPELVEI

Cél:

- ◆ Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével, a családi nevelés kiegészítése.
- ◆ A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.
- ◆ Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése.

A helyi óvodai nevelésünk célja az, hogy a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelés Program működtetésével elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását.

Óvodáink **kiemelt nevelési célként kezeli** a gyermekek **természeti környezethez** fűződő kapcsolatainak alakítását, a **természetóvást**, a **környezeti kultúra fejlesztését, ápolását, a környezeti nevelést**.

Fontos nevelési célunk a természethez kapcsolódó élethelyzetekben való helyes viselkedésformák megtanítása, természetvédő magatartás formálása.

A néphagyomány ápolás, a települési hagyományok továbbvitelének megalapozása az itt élő emberek szokásainak, életmódjának megismerésével történik.

Az integrált nevelés segíti a *különbözőség* megismerését, befogadását, annak tolerálását, ugyanakkor célunk, hogy a kimagasló képességű gyermekek óvodánkban megkapják a kellő segítséget képességük, tehetségük további kibontakoztatásához, biztosítjuk egyéni fejlődésüket a játék (tanulás) terén.

Alapelvek:

A közös alapelvek meghatározzák az óvodai élet céljait és feladatait.

Ezek a következők:

- ◆ Az egyenlő hozzáférés elve az esélyegyenlőtlenségek csökkentését konkrét törvényi előírások formájában is szolgálja
- ◆ Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- ◆ Beszélő környezet, szabálykövetítés a javítás elkerülésének, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartásának, ösztönzésének és a gyermeki kérdések támogatásának kiemelése.
- ◆ Az óvodai nevelőmunka a családi nevelésre építve, annak pozitív megerősítésére törekszik.
- ◆ Szeretetteljes, barátságos, biztosságot nyújtó, családi légkörben történő nevelés, a gyermekek személyiségének és jogainak teljes körű tiszteletben tartása, a gyermeki másság elfogadása.
- ◆ Gyermekközpontú, befogadó szemlélet, differenciált egyéni bánásmód alkalmazása a csoport, a közösség keretein belül.
- ◆ Esélyegyenlőség megteremtése a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével, szakember megsegítésével.
- ◆ Tevékenységközpontú nevelés megvalósítása.
- ◆ A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, a gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése.
- ◆ A nemzeti és etnikai kisebbség kultúrájának megőrzése.
- ◆ A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése annak érdekében, hogy a család megismerhesse az óvodai életet.
- ◆ A pedagógiai szabadság érvényesítése a törvényi szabályozás szerint, a gyermekek érdekeit figyelembe véve.
- ◆ A nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása és fenntartása.

- ◆ A gyermeki személyiség kibontakoztatása az egyéni adottságok és lehetőségek figyelembevételével, a fogyatékoság súlyosságához és a gyermek fejlődési üteméhez igazított fejlesztés.
- ◆ A közösségi élet, az együttélés szabályainak, értékeinek, normáinak kialakítása.
- ◆ A gyermek – mint fejlődő személyiség – különleges védelme.
- ◆ A családdal való kapcsolat kialakítása, fenntartása a gyermek nevelése, fejlődése érdekében.

Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, aki valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás szempontjából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelv:

- ◆ a migráns gyerekek a magyar gyerekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést
- ◆ az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet
- ◆ az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük

A migráns gyermekek interkulturális nevelésből adódó óvónői feladatok:

- ◆ felkészülés a gyermek fogadására
 - a szülővel és a gyermekekkel való kapcsolatfelvétel
 - a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információk összegyűjtése szükség esetén utána olvasás
- ◆ az érkező gyermek empátiás fogadása
 - az idegen környezetben egyedül levőnek érzi magát
 - nem érti a körülötte levő felnőttek, gyerekek beszédét és őt sem értik a többiek
 - fél az ismeretlentől, változástól, bizonytalanságtól

Az óvónő legfontosabb feladata:

- ◆ A gyermek érzelmi bizonytalanságának megteremtése.
- ◆ Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása a többségi gyermekek számára.
- ◆ A más kultúrákról, vallásokról, bőrszínről életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben a gyermek érdeklődési körét - játék, mese, vers, ének, zene, tánc - figyelembe véve valósítható meg.
- ◆ A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- ◆ szívesen jár óvodába
- ◆ a csoport egyenrangú tagjának érzi magát
- ◆ szívesen játszik társaival, a csoporttársak is keresik társaságát, megérti a magyar szavak

jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani

3.3. A TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI:

A gyermekközpontú, tevékenységközpontú befogadó óvodai nevelés a 3 - 7 éves korú gyerekek szociális életképességét (életre nevelést) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli. A pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

- ◆ A nevelés elsődlegességének hangsúlyozása
- ◆ A nevelés során a cselekvések, tevékenységek kiemelt szerepet játszanak
- ◆ Nyugodt, meleg, szeretetteljes légkör kialakítása
- ◆ Esztétikus környezet megteremtése
- ◆ A gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése
- ◆ Esélyegyenlőség megteremtésére törekvés
- ◆ Elegendő idő, hely és eszköz biztosítása a játékhoz
- ◆ A gyermek differenciált, egyéni fejlesztése a csoport, a közösség keretein belül
- ◆ A gyermekek fejlődéséhez egyéni, sürgetésmentes tempó biztosítása
- ◆ A gyermekek számára a lehető legnagyobb szabadságfokú mozgástér biztosítása
- ◆ A gyermeki önállóság határainak fokozatos kiszélesítése

A kooperáció konkrét tartalma:

A társas, közösségi és egyéni élet feltételeinek közös összehangolt erőfeszítésén alapuló újratermelése.

A kommunikáció konkrét tartalma:

A közmegegyezésre (a konszenzusra) való törekvés mindazokban a kérdésekben, amelyek az együttélés és együttműködés előkészítését, lebonyolítását és értékelését szolgálják.

Az óvoda lehetővé teszi a gyermek fejlődését, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével.

Az óvoda a pedagógiailag segített szocializáció minél teljesebb megvalósítására törekszik. A kisgyermeknek ahhoz, hogy boldoguljon, meg kell tanulnia beszélni, közlekedni, a környezet adta keretek közt tevékenykedni, az eszközöket használni, a társakkal együttműködni, el kell lennie a mindennapi élet adta szerepeket, magatartásmintákat. Ez komplex életfeladat.

Célok:

- ◆ Munkánk során az a célunk, hogy a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakoztatását legjobb tudásunk szerint elősegítsük egészséges óvodai környezet megteremtésével.
- ◆ A gyermekek megfelelő gondozottságának biztosítása, alapvető szükségleteinek kielégítése.
- ◆ Gyermek- és tevékenység központú, élmény- és érzelem gazdag óvodai élet megteremtése, melyben jól érzi magát a gyermek.

- ◆ A 3 - 7 éves korú gyermekeknek harmonikus, nyugodt, vidám, szeretetteljes, egészséges, változatos tevékenységekre lehetőséget adó környezet biztosítása.
- ◆ A 3 - 7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja:
 - a) a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül,
 - b) az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül,
 - c) a természetes és mesterséges környezetünk megismerésére, védelmére nevelés tevékenységek által és tevékenységeken keresztül.
- ◆ Az óvoda feladata az, hogy a gyermek életkorának megfelelően lehetőséget teremtsen játékra, utánzásra, mesével fejlessze belső tárvtilágát, módot adjon a spontán utánzások tanulásra.
- ◆ Az intézményekbe járó enyhe testi, érzékszervi, értelmi, beszédserült és más fogyatékossggal (tanulási zavar veszélyeztetett, hiperaktív) bíró kisgyerekek folyamatos integrált fejlesztése egyéni és csoportos keretek között. Feltétel hiányában külső szakemberek bevonásával kell megoldani. (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus).
- ◆ A szűkebb környezethez (településhez) való tartalmas érzelmi viszony kialakítása.
- ◆ Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítása.
- ◆ Az óvodából az iskolába való átmenet tartalmilag újszerű kidolgozása, az inkluzív pedagógiának, együttélésnek az elterjesztése.
- ◆ A játéknak, mint a fejlesztés céljának és eredményének a megjelenítése, a játék, érzelem, erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése.
- ◆ Minden kisgyermek önmagához képest legyen önálló, érdeklődő, kiegyensúlyozott, együttműködő.
- ◆ Ismerje és tartsa be a közösségi élet szokásait, szabályait.
- ◆ Vegyen részt az óvoda hagyományos ünnepeiben.
- ◆ Tudja elfogadni társai és a sajátos nevelési igényű gyermekek másságát.
- ◆ Alakuljanak ki az iskolakészültséghez szükséges alapkészségek, képességek.
- ◆ Ismerjék meg szűkebb és tágabb természeti környezetük ismert helyeit. (kirándulások, séták alkalmával tartsák be a környezetvédelemmel kapcsolatos szabályokat.)
- ◆ A sajátos nevelési igényű gyermekek aktív részvételének biztosítása, erősségeik hangsúlyozásával olyan sikerélmény biztosítása, amely az „Erre már én is képes vagyok!...” élményét adja.
- ◆ Sajatítsák el azokat az alapvető életvezetési képességeket, amelyek szükségesek a közösségen belüli, önálló vagy viszonylag önálló élet eléréséhez, /önálló öltözködés, „dolgozni”, leköttni magát szabadidejében, stb./ ezáltal a legmagasabb szintű társadalmi integráció elérésére törekszünk.
- ◆ Csoportos, kiscsoportos, egyéni formában különböző technikák, terápiaák alkalmazásával való segítségadás.
- ◆ A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- ◆ A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.
- ◆ A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.

4 ÖNKÉPÜNK, IDENTITÁSUNK

4.1. GYERMEKKÉP

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs lesz.

Feladat:

- ◆ Multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció.

„A gyermeket különleges védelem illeti meg, a törvény és más eszközök által nyújtott lehetőségekkel, hogy fizikailag, szellemileg, erkölcsileg, lelkileg és társadalmilag egészségesen és normálisan tudjon fejlődni, szabadságban és méltóságban.”

A gyermek és tevékenységközpontú óvodai nevelés arra vállalkozik, hogy a gyermeki szükségletek szem előtt tartásával alkossa meg gyermekképét. A gyermek mindenekelőtt áll a nevelésünkben, az Ő fejlődő személyisége határtalanul sok lehetőséget biztosít tervszerű fejlesztésére. Megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek felkeltik, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek az átélésére.

A gyermek személyiségének alakulása a családban kezdődik, ebben a közösségben érik az első olyan hatások, melyek alakítják, formálják.

Az érzelmi biztonsága alakítja jó közérzetét, és biztosítja harmonikus testi - lelki fejlődését, ami által nyitott, harmonikus, kiegyensúlyozott gyermekké válik.

A nevelési cél a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. A pedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, így az együttnevelés, együttműködés érdekében megvalósul a folyamatos párbeszéd feltételrendszere. A nevelési cél, hogy iskolába lépéskor a gyermekek alkalmazkodni tudjanak az iskolai élethez.

Ezek figyelembe vételével a következőket szeretnénk elérni az óvodáskor végére, melyek egyben az iskolába kerülés fejlettségi szintjeit is jelentik:

- ◆ Gyermekeink legyenek nyitottak, derűsek, forduljanak bizalommal a felnőttekhez.
- ◆ Örömmel vegyenek részt a tevékenységekben. Legyenek képesek önálló munkavégzésre, ugyanakkor a neki adott feladatok elvégzéséhez bátran kérjen segítséget.
- ◆ Legyen feladat tudata, feladattartása.
- ◆ Őrizze meg természetes kíváncsiságukat, óvja - védje, alakítsa környezetüket.
- ◆ Legyenek gondosak, nyitottak, érdeklődők, rendszeretők, az intézményen belül tudjanak élni szabadságukkal.
- ◆ Ismerjék, használják az udvariassági formákat és illemszabályokat.

- ◆ Valósítsák meg önmagukat, és őszintén nyilvánítsák ki véleményüket.
- ◆ Sajátítsák el a példaképet nyújtó felnőttektől az együttműködés szabályait.
- ◆ Legyenek önállóak, talpraesettek, edzettek, egészségesek, tudjanak nyerni és veszíteni egyaránt.
- ◆ Legyenek érzelmileg gazdagok, a településükhöz kötődőek, környezetükben jól tájékozódjanak, nyitottak, érdeklődők, önmagukat értékelni tudók, másokat elfogadók, együttműködők.
- ◆ Önállóan képesek legyenek eligazodni saját környezetükben, s törekednek a környezetükkel való együttműködésre.
- ◆ A szándékos figyelem legyen irányítható, szabályozható a gyermekekénél.
- ◆ Képesek legyenek alkotóan részt venni a játékban egyedül és társaival is.
- ◆ Bátran, szívesen kommunikáljanak, tartsák tiszteletben mások véleményét, de sajátjukért is szálljanak síkra.
- ◆ Mozgásuk legyen összerendezett, harmonikus.
- ◆ Finommotorikájuk tegye képessé őket az írás elsajátítására.
- ◆ Harmonikusan fejlettek, kreatívak, felkészültek legyenek az iskolai életre, képesek legyenek a másság elfogadására.
- ◆ Az óvodáskor végére sajátos, egyedi képességeit kifejezni tudóvá váljanak.
- ◆ Tiszteljék az időseket, társakat, felnőtteket. Legyenek toleránsak másokkal szemben.
- ◆ Koruknak megfelelően tartsák be azokat a magatartási formákat, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek. Tartsák rendben a körülöttük lévő tárgyakat, vigyázzanak játékaikra, azokra az eszközökre, melyeket használnak.
- ◆ Legyen igényük a tisztaság.
- ◆ Vegyenek részt lehetőség szerint a növények és állatok gondozásában. A környezetet tiszteljék és védelmezzék.
- ◆ Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik harmonikus mozgással, fejlett kommunikációs készséggel, beszédkultúrával rendelkeznek. Tájékozottak az őket körülvevő világról.
- ◆ Öröme és szeretetre nyitott, érzélem gazdag, autonóm egyéniségek legyenek.
- ◆ Hagyományápoló, környezetével kiegyensúlyozott viszonyban élő, embertársait szerető felnőttekké váljanak.
- ◆ Tudjanak gazdálkodni az önmaguk számára felszabadult, rendelkezésükre álló idővel, amely segíti őket a szabad, autonóm egyéniség kialakításában.

4.2. ÓVODAKÉP

- ◆ Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.
- ◆ Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen, ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.
- ◆ A gyermeki fejlődésbe vetett bizalom, mint a pedagógiai optimizmus megvalósítása, a különbözőségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése.

- ◆ Esztétikus, biztonságos, családi, értékekben és érzelmekben gazdag külső és belső környezet megteremtése, ahol a gyermek legfőbb tevékenységében, a játékban valósíthatja meg önmagát.
- ◆ Legyen az óvoda nyitott a változó világ kihívásaira.
- ◆ A gyermek, tevékenységközpontú óvodai neveléssel tartalmas gyermekkort teremtsen az óvoda, melyben érvényesül a szabadság és önmegvalósítás, ahol a gyermekek egyéni képességeik szerint fejlődhetnek.
- ◆ Partnerközpontú szemlélet, feleljen meg az óvoda a fenntartói, szülői igényeknek, társadalmi elvárásoknak. A családi nevelés kiegészítőjeként a szülőkkel közösen neveljünk vidám, egészséges, boldog gyermekeket.
- ◆ Az óvodai nevelés a gyermekek személyiségfejlesztését, a családi nevelés kiegészítését, a gyermekek iskolai életmódra való felkészítését vállalja fel.
- ◆ Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.
- ◆ Fontos a családdal való együttműködés, amelyben nélkülözhetetlen a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermek személyiségének tisztelete, elfogadása és megbecsülése.
- ◆ Az együttműködést keresve tovább kívánjuk mélyíteni az iskolákkal kialakított kapcsolatunkat.
- ◆ Programunkban a gyermekek alapvető tevékenységeire, a játékra, mesére, kommunikációra, munka jellegű tevékenységekre, mozgásra, művészeti élménynyújtásra, a környezet tevékeny megismerésére építünk.
- ◆ Kiemelt feladatként kell kezelni a települési értékeket, hagyományok megismertetését, megőrzését.
- ◆ Fontosnak tartjuk a játék elsődlegességét. Játékra alapozva szervezzük az életkori sajátosságokhoz igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket.
- ◆ Hangsúlyozzuk a gyermekek testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, az anyanyelvhez, a társakhoz való érzelmi viszony megalapozását.
- ◆ Törekszünk mindenkor tudatosan tervezett és szervezett feltételeket teremtve arra, hogy gyermekeink megtanuljanak tartalmasan tevékenykedni, a környezetükben eligazodni, együttműködni, magatartásformákat elsajátítani.
- ◆ Közvetlen környezetünkben, szerzett tapasztalatok segítségével ismerjük meg a természeti, társadalmi környezetünket, ápoljuk néphagyományainkat. Hagyományörző programjaink hozzájárulnak nemzeti kultúránk átörökítéséhez.
- ◆ Biztosítjuk a gyerekeknek a mindennapi szabad mozgását, mellyel erősítjük a gyermekek keringési, mozgató, légzési, csont és izomrendszerük, teherbíró képességük fejlődését.
- ◆ Esélyegyenlőség és hátrányok megszüntetése- pedagógiai attitűd, a nemek társadalmi egyenlőségének támogatásának elősegítése.

4.3. NEVELÉSI KÉP

- ◆ A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.
- ◆ Minden gyermek egyszeri és megismételhetetlen önálló személyiség, a saját adottságaival, saját elgondolásaival, elképzeléseivel.
- ◆ Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.

- ◆ A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését kizárólag, az eredményeit, erőit, sikeres és sikertelen próbálkozásait értékelő, esetleges másságát elfogadó környezet segíti.
- ◆ A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg.
- ◆ A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő szerepet vállal.
- ◆ Programunk kiemelt nevelési céljának tekinti a természetszeretettel, környezetvédelem, az egészséges életmód megalapozását, lokálpatriotizmust és a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását.

Fejlesztjük azokat a kompetenciákat, képességeket, amelyek az életben való boldoguláshoz szükségesek.

Kiemelt területek:

- problémamegoldó képesség fejlesztése
- kritikus gondolkodásra nevelés
- kreativitás fejlesztése
- kommunikációfejlesztés, (aktív szókinccs, viselkedési szokások, tartós kapcsolatok)
- kooperáció (együttműködési képességfejlesztés)
- környezettudatos képességfejlesztés.

5 AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Alapvető feladataink:

- Derűs, otthonos, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör kialakítása, melyet az állandó napirenddel,
- A barátságos csoportszoba kialakításával,
- A nyugodt, következetes bánásmóddal,
- A gyermekeket körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok, dajkák, kisegítő személyzet) gyermekszerető magatartásával,
- Meleg – korlátozó – engedékeny nevelési attitűddel igyekszünk biztosítani
- Olyan környezet és folyamatos nevelés biztosítása, mely elősegíteni a szociális képességek fejlesztését.

Az interperszonális (személyközi) kapcsolatok új formáinak alakítása; a felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek érzelmekre épülő, kooperációra alkalmas kapcsolat kialakítása:

- fokozatos befogadással,
- az óvodapedagógus modellértékű viselkedésmintáinak segítségével,
- a szokások gyakorlásával,

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- ◆ az egészséges életmód alakítása;
 - ◆ az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés,
 - ◆ az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
 - ◆ Az egészséges életmód alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.
Jelentős alapelv a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Egészség megőrzése szokásainak és a környezettudatos magatartás kialakítása. Környezet védelme és megóvása-fenntarthatósághoz kapcsolódó elvek kialakítása. A nevelési cél a rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása a gyermekek számára.
A gondozás, a gondoskodás a gyerekekről alapvető és állandóan jelenlévő sajátossága az óvodának. A gondozási feladatok teljesítéséhez szükséges a bensőséges gyermek – felnőtt kapcsolat. Egészséges táplálkozásra, kulturált étkezésre, a testápolásra, az egészségmegőrzés szokásaira való nevelés kiemelt célunk.
A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások megalapozásánál fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és dajkának.
A fokozott mozgásigény a gyermekek életkori sajátossága, kielégítése az óvodapedagógus feladata.
 - ◆ Érzelmi – erkölcsi nevelés terén elengedhetetlennek tartjuk, hogy a gyerekeket érzelmi biztonság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Hozzájárulunk az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képesség igényének kialakulásához (barátkozás, figyelmesség, segítőkészség, együttérzés, önzetlenség). A mindennapok tevékenységeit úgy szervezzük, hogy elősegítsük a gyermekek akaratának, (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését.
Megalapozzuk a szociálisan elfogadható önérvényesítés képességét.
A szokás és normarendszer megalapozása tevékenységeken keresztül történik.
A 3-7-8 éves korú gyermekek harmonikus fejlődésének elősegítése olyan élményszerű napirend, feltételrendszer mellett, hogy a gyermekeknek minden nap élmény legyen az óvoda.
- Az anyanyelvi, értelmi nevelés, fejlesztés nevelés feladatait tekintve a változatos tevékenységek megszervezésével biztosítjuk a sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségét, valamint igyekszünk felkelteni, fenntartani és kielégíteni a gyermekek érdeklődését. Rendszerezük, bővítjük ismereteiket, s az élmény gazdag környezetben folyamatosan fejlődnek értelmi képességeik. (az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, és kreativitás). Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elkülönülnek, de a gyakorlatban egységet alkotnak. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyerekeket. Megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermekjátékon, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül jusson élményekhez, amelyek felkeltik, és ébren tartják a megismerés vágyát a tanulás öröme és az átélést.
- ◆ Kiemelten az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtás.
 - ◆ Csoportos, kiscsoportos, egyéni formában különböző technikák, terápiák alkalmazásával való segítségadás.

- ◆ A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.

5.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az óvodák helyi nevelési programjának kiemelt nevelési területe az egészséges életmódra nevelés. Az egészséges életmódra nevelés célja: a gyermekek testi - lelki szükségleteinek kielégítése, a testi - lelki harmónia megteremtése.

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. A rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei. A gyermekek az oldott, kellemes légkörben szívesen végzett tevékenységeket nem érzik fárasztónak. A különböző tevékenységek váltakozása pihentet.

Gondozás

- ◆ A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek komfortérzetének kielégítése.
- ◆ A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. A WC használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása sértheti a gyermek intim szféráját, ezért türelmesnek, megérőnek kell lennünk.
- ◆ A testápolás terén akár a kéz, akár az arc megérintése válthat ki elutasítást, amit el kell fogadnunk. A papír zsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét a szelektív hulladékgyűjtésre.
- ◆ Az öltözködéskor fontos a helyes sorrend megismertetése, egymáshoz igazítása. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása.
- ◆ Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kíséri, a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő idő kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

Testi nevelés

- ◆ A testi nevelés magában foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás, természetes mozgásigényének) kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését.
- ◆ A testi nevelés és az egészséges életmódra nevelés akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet lehetőség szerint biztosított.
- ◆ Ehhez rendelkezésünkre áll egy szép udvar, nagy füves játéktérrel, többfunkciós esztétikus a biztonsági szabványoknak megfelelő játékokkal, valamint a csoportszobában bordásfal és más tornaeszközök.

Mozgás

- ◆ A mozgás során fontosnak tartjuk a megfelelő kényelmes, természetes alapanyagú jól szellőző öltözetet, szabadban, terebben egyaránt.

- ◆ A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk.
- ◆ Szervezünk változatos, élményszerű tevékenységeket, amelyek a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését segítik elő.

Levegőzés

- ◆ Naponta, délelőttönként minimum 1 órát tartózkodunk a friss levegőn. Kivétel: eső, viharos szél, -5 °C alatti hőmérséklet, köd.

Pihenés

- ◆ Legfontosabb a nyugodt légkör biztosítása.
- ◆ A gyermekek egyéni alvásigényének és szokásainak figyelembevétele.
- ◆ Kényelmes fektető használata, alvóka.
- ◆ Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen.

Egészségvédelem, edzés

- ◆ A gondozási, testi és mozgásfejlesztési feladatok ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására.
- ◆ A gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését.
- ◆ Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyerekeket.
- ◆ A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyerekek testi edzettségét.
- ◆ Ennek érdekében minél több időt igyekszünk a szabadban tölteni.

Cél:

Nyugodt, kiegyensúlyozott életritmus biztosítása, a gyermek élettani szükségleteinek figyelembevételével

- ◆ az egészséges életvitel igényének megalapozása
- ◆ a gyermek egészségének, testi fejlődésének elősegítése

Feladatok:

- ◆ A gyermekek életkorának megfelelő életritmus kialakítása a napirendben
- ◆ Nyugodt kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban
- ◆ A gyerekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán (pl. folyadék)
- ◆ A kialakított szokás és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése
- ◆ Önállósági törekvések támogatása
- ◆ A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvéta használat)
- ◆ Az asztalterítés technikája, esztétikumára való odafigyelés
- ◆ 3éveseknek egyéni szükséglet alapján WC papír használatban, illetve zsebkendő használatban segítségnyújtás
- ◆ A WC lehúzásának igénnyé alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése
- ◆ A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása
- ◆ A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása
- ◆ A fogmosás technikájának megismertetése, gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartása
- ◆ Felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás

- ◆ A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása
- ◆ A ruhák összehajtásának, öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása
- ◆ A gyermek levegőzésének biztosítása
- ◆ A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése
- ◆ Lefekvés után mesélés, majd testközeleli jelenléttel, simogatással a gyermek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása
- ◆ lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése
- ◆ A gyermek testi épségének védelme, és a baleset megelőzés érdekében az óvoda felszereléseit szabványnak megfelelővé tétele.
- ◆ A gyermeklétszámnak megfelelő felnőtt felügyeletet biztosítása az udvaron és a csoportszobákban egyaránt.

Módszertani alapelvek

- ◆ Az egészséges életmód alakításában mindenekelőtt a gyermek életkori és egyéni sajátosságaira kell építeni.
- ◆ Tudatosan és tervszerűen bővítjük a gyermekek szokásait, szabályrendszerét fokozatossággal, következetességgel, folyamatossággal.
- ◆ A derűs légkör megteremtésével pozitív személyi kapcsolatok kialakításával, közösen átélt élményekkel formáljuk a gyermekek aktivitását.
- ◆ Figyelembe vesszük a gyermekek alapvető jogait, és szükségleteit, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekekre.
- ◆ Az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása; eszközeinek megismertetése.
- ◆ A szülők tájékoztatása az egészséges életmódról (táplálkozás, tisztálkodás...), otthoni gyakorlásáról.
- ◆ Napirenden kívül, külön szervezett kirándulások, séták, túrák, sport rendezvények szolgálják a mozgásigény bővítését.
- ◆ A speciális fejlesztést szolgálja a zenés torna, néptánc, gyógytorna.

Feladatok:

- ◆ Egészséges táplálkozás szokásrendszerét szükséges kialakítani, s ezt a családokkal meg lehet ismertetni.
- ◆ Minden héten egy nap zöldség vagy gyümölcsnapot tartunk.
- ◆ A napirend rugalmasságával az egyéni szükségletekre odafigyelünk.
- ◆ Egyéni fejlettségnek megfelelően türelemmel, tapintattal, önállóságra nevelünk.
- ◆ A rugalmas napirend jól szolgálja a folyamatosságot a tevékenységek begyakoroltatását.

Az óvodapedagógus feladata:

- ◆ A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- ◆ A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- ◆ A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet megteremtése.
- ◆ A kapcsolatépítés lehetőségének kiemelt feladata gondozás közben (összehangolt, sürgétesmentes munka, kommunikáció, érzelem kinyilvánítás, stb.).

- ◆ Személyes példamutatás, elfogadás, mintaadás.
- ◆ Önállóság és pozitív viszonyulás támogatása – pozitív megerősítéssel, dicsérettel, differenciálással, a segítségkérés kiváráásával, rávezetéssel, magyarázattal, szemléltetés bemutatással.

5.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodai élet megkezdésével, új környezetbe kerülnek a gyermekek, számukra eddig ismeretlen közösségi életbe kell beilleszkednie. Ez még az érzelmileg stabil gyermeknek is nehézséget okoz.

Az óvodapedagógus érzelmi biztonságra kell, hogy törekedjen.

Fontos a gyermek –dajka kapcsolatának megerősítése.

A közösségi élet normáit kifejező szokások alapozzák meg a közösségi beállítódást, a magatartás alakulását. A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért óvodánk életét olyanná szervezzük, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség és akaratának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését.

Az óvodákba a gyermekek különböző szociokulturális alappal és háttérrel érkeznek, mely a gyermekek érzelmi állapotát nagymértékben befolyásolja.

Cél:

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Feladatok:

- ◆ Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.
- ◆ A gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.
- ◆ Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.

Az érzelmi nevelés feladata:

- ◆ A szokásrendszer kialakításával segítjük a gyermekek társas kapcsolatainak, erkölcsi tulajdonságainak alakítását.
- ◆ A gyermeki önérvényesítő törekvés mellett kapjon teret a gyermeki önkifejezés
- ◆ A szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógusi attitűd mélyítése
- ◆ Közösén végzett tevékenységgel erősítjük a közös munkát, közös együttlétet, a figyelmességet, a felelősségérzetet, a toleranciát, az önzetlenséget, a segítséget.
- ◆ Nyugodt óvodai légkörben segítjük elő a társakkal való viselkedési szokásokat és a nyelvi kifejezőképességüket.
- ◆ A mesén keresztül erősítjük az anyanyelvi beszédet, a belső kép megteremtését.
- ◆ A viselkedési nehézségekkel, zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése.

- ◆ Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelm, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

Alapelvek:

Szociális képességek fejlesztésével a szocializáció segítése:

- ◆ Egymás megismerésével, egymás és a másság elfogadásával, a szabad társválasztással, kapcsolatteremtés, empátia, és a kooperáció fejlesztése.
- ◆ Normákhoz, szabályokhoz, szokásokhoz való pozitív viszonyulás kialakításával a közösségbe való beilleszkedés fejlesztése.
- ◆ Az önként vállalt és kötelező jellegű tevékenységek során a kezdeményezőkézség, szervezőkézség, együttműködő-, alkalmazkodó képesség, valamint a segítségkérés és nyújtás, tolerancia képességének fejlesztése.
- ◆ A késleltetés, lemondás, kiváras képességének erősítése.
- ◆ Felnőttekhez, a közösséghez és a tágabb környezethez való pozitív viszonyulás, kötődés alakítása.
- ◆ Érzelmek, helyzetek, konfliktusok kezelésének képességfejlesztése különböző stratégiák megismertetésével, beépülésével.
- ◆ A csoportkohézió fejlesztése élmények, távlatok, ünnepek átélésével.
- ◆ A csoportszerveződés alakítása a szerepsajátítás segítségével, az önérvényesítés és konformizmus helyes arányára törekvéssel.

Az intellektuális és erkölcsi érzelmek megalapozása, fejlesztése, megerősítése:

- ◆ A spontán érdeklődés, kíváncsiság, egymástól való tanulás erősítése, fejlesztése, a tudásvágy és problémamegoldás kialakításának segítése a tapasztalatok, élmények és cselekedtetések által.
- ◆ Az öröm, a siker, a kudarc átélése a szeretet és harag megnyilvánulási lehetőségének biztosítása a csoportnorma keretei között.
- ◆ Igazságérzet alakítása: legyen képes küzdeni a saját igazáért és elfogadni a másikat.
- ◆ Kötelességtudat fejlesztése: a vállalt és kötelező feladatok teljesítésével.
- ◆ Felelősségérzet fejlesztése: az igazmondással és őszinteséggel.
- ◆ Nemzeti identitástudat fejlesztése: az „én-kép”, a szűkebb és tágabb természeti-, társadalmi-, kulturális környezet megismerésével, tiszteletével.
- ◆ Az egyéni szociális képességek kibontakoztatásának lehetősége egyéni feladatadással, tehetség gondozással.

Az esztétikai képességek fejlesztésével, a szép és jó kategóriák megláttatása, pozitív attitűd kialakítása:

- ◆ Természeti környezetben: növények, állatok védelme, gondozása, ápolása
- ◆ Társadalmi környezetben: épületek, tárgyak, hagyományok megismerésével, ápolásával
- ◆ Közvetlen környezetünkben: a csoportszobánk, óvodánk díszítése, megóvása

- ◆ Az önmagukkal, társakkal és felnőttekkel való viselkedésben: önmagunk erősségeinek, gyengeségeinek ismerete, az egymás iránti tisztelet, udvariasság, segítőkészség, tolerancia megnyilvánulása.

Érzelmeik kifejezésének nyelvi-, kommunikációs megnyilvánulási formáinak gyakorlása, fejlesztése példaadás alapján.

- ◆ Szinonimák, szófajok, új fogalmak megismerése, alkalmazása, beépülése a szókincsbe.
- ◆ Különböző mondatfajták alkalmazása.
- ◆ Ítéletalkotás és mondataalkotás gyakorlásával kifejezőkészség fejlesztése.
- ◆ Ok-okozati összefüggések szóbeli megfogalmazása.
- ◆ Érzelmeik kifejezésének nyelvi és metakommunikációs megnyilvánulási formáinak fejlesztése és gyakorlása példaadással.
- ◆ A „nemet mondás” és az őszinteség nyelvi formáinak kialakítása, gyakorlása mintakövetéssel.
- ◆ A véleménynyilvánítás, vita, egymás meghallgatásával a beszédfigyelem, beszédkészség és az egymástól való tanulás fejlesztése.

Közösségi nevelés

Pedagógiai programunk négyes feladatrendszere megfelelő bázist nyújt a kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztéséhez. Ezen képességek fejlesztése nagyon fontos az életre nevelés szempontjából. A tulajdonságok, a képességek, a készségek, szükségletek olyan rendszerét kívánja formálni, amelynek segítségével a gyermekek részvétele a napi életben egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá válik. A gyerekek alkalmazkodnak egymáshoz, és maguk is alakítják a közösségi szokásokat. Nyitottak, és képesek az adott tevékenység elvégzéséhez. A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű fejlődéséhez.

A lényeg, hogy a tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen, és a tevékenykedtetés legyen a hangsúly. Mindent kipróbálhasson a gyermek, ami számára nem veszélyes.

Feladatunk:

- Az egyéni élményen túl, a közös élmény erősítése.
- A követelményeket az egyéni bánásmód érvényesítésével gyakoroltatni.
- A bizalom légkörének megteremtése.
- Állandó és alkalmi megbízatásokkal a közösségért érzett felelősségtudat fejlesztése
- Egymás segítése a játék, a gondozás és egyéb tevékenységek folyamatában.
- A megfelelő szabályok a gyermekek védettségét, nyugalmát, biztonságát segítik elő.
- A gyermekek egymás közötti beszélgetésének, a kommunikáció fejlődésének biztosítása.
- Éreztessük a gyermekkel, hogy a közösség tagja, hogy szükség van rá.
- A konfliktusok megoldásában az óvónő szükség szerint nyújtson segítséget.
- A pozitív gyermeki tulajdonságok megerősítése, a negatív tulajdonságok „kiszorítása” /okok felkutatása/.
- A másság elfogadása, a tolerancia kiemelése.

Kapcsolatunk a szülőkkel az óvodáskor végéig nyitott, együttműködő (fogadóóra, nyílt nap, szülői értekezlet). Az óvoda nyitottsága hagyományok teremtésével: nyilvános közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető. (ünnepek, farsangi bál stb.).

Az individualizálva szocializáció segítése:

- ◆ A barátságok preferálása az egyén és a csoport fejlődésére – közösségalkítás, közösségi beállítódás - fejlesztése érdekében.
- ◆ Az önérvényesítés és konformizmus egészséges arányának megőrzésére törekvés az igazságosság és méltányosság érvényesítésével (árulkodás, csúfolódás kezelése).
- ◆ A csoportkohézió erősítése a közös élmények, távlatok hagyományok és ünnepek átélésével.
- ◆ A konfliktusok és a „nemet” mondás megélése, értelmezése a gyermek és önmagunk számára (a személyeskedés és érzelmek szintjéről a tény szintjére koncentrálni), a győztes- győztes megoldásra törekvés.
- ◆ Az őszinteség megnyilvánulása ne vonjon maga után retorziót és negatív visszacsatolást, reflektív attitűd érvényesítése.
- ◆ Személyes minta és példamutatás.
- ◆ Értékelésnél preferáljuk a személyre szóló, egyéni sajátosságokra alapuló, konkrét helyzetre vonatkozó megerősítést és a közösség előtt történő erkölcsi elismerést.
- ◆ Élmények, tapasztalatok, tevékenységek biztosítása az érzelmek átéléséhez.
- ◆ Bizonyos tevékenységekhez kapcsolódó, csak az adott csoportra jellemző rítusok, szokások kialakítása.
- ◆ Személyes tér védelmével az elvonulás lehetőségének biztosítása, a súrlódások, agresszivitás, konfliktushelyzetek lehetőségének csökkentése- kuckósítás.

5.3. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése történik oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei:

- ◆ Egyre pontosabb, valóság-hű észlelés;
- ◆ figyelemösszpontosításra való képesség;
- ◆ gazdag képzeleti működés;
- ◆ reprodukív emlékezet;
- ◆ problémamegoldó és kreatív gondolkodás;
- ◆ az alakuló fogalmi gondolkodás.

A gyermeknek állandóan szüksége van megerősítésre, hogy egyre jobban megismerje önmagát, képességeit, és bízzon abban, hogy meg tud felelni az elvárásoknak.

Az anyanyelvi nevelés célja:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikációkülönböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.

Fontos feladatnak tartjuk:

- ◆ A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendezését bővítését.
- ◆ Az értelmi fejlesztést az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével kell alakítani.
- ◆ Az érzelem által indított játékos tevékenységeken keresztül mélyíteni az értelmi képességek fejlődését. A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére épül a tanulás.
- ◆ A kiemelkedő képességű, és részképességek fejlődésében elmaradt gyermekekre egyéni fejlesztési terveket készíteni (differenciált nevelés).
- ◆ Minden gyermek képességeit önmagához mérten alakítani. Az iskolába lépéshez szükséges tapasztalatok, alapismeretek és gyakorlati készségek kialakítása a cél. (beszéd, akarat, emlékezet, figyelem, szociális magatartás, problémamegoldó gondolkodás)
- ◆ A képességek, a tanulás iránti vágy, a belső gondolati képek, a képszerű, szemléletes gondolkodás, az anyanyelv és a kommunikációs képesség fejlesztése.
- ◆ A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- ◆ A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- ◆ Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- ◆ Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- ◆ Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése. Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- ◆ Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- ◆ A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- ◆ A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- ◆ Artikulációs készség fejlesztése a beszédszervek ügyesítésével és a helyes beszédlegzés fejlesztésével.
- ◆ Beszédindíték és beszédkedv erősítése változatos beszédhelyzetek megteremtésével, élmények, tapasztalatok biztosításával, pozitív megerősítéssel.
- ◆ Verbális és nem verbális kommunikációs kapcsolatteremtő-, és tartó képesség fejlesztése a tekintet, a mimika, a gesztus, a hangerő és hangszín, személyes példamutatás által, térszabályozás biztosításával és tudatosításával a tevékenységek és az együttműködés során.
- ◆ Az őszinteség és az udvariasság nyelvi formáinak kialakítása, gyakorlása az önérvényesítés megvalósításával, a csoportnormák tiszteletben tartása mellett.
- ◆ A véleménynyilvánítás, vita, egymás meghallgatásával a beszédfigyelem, beszédkészség fejlesztése, az egymástól való tanulás és a kooperáció megalapozása.
- ◆ Érkezés, távozás esetén személyre szóló, szemkontaktus alapú üdvözléssel közösségi nevelés.
- ◆ Beszéd tartalom gazdagítása a szókincsbővítéssel, a kifejezőkészség és szövegalkotás fejlesztésével a beszédkedv és beszédindíték ösztönzése által.
- ◆ A beszédértés fejlesztése
- ◆ Hangok szintjén: hallás, fonémahallás fejlesztése által
- ◆ Szavak szintjén: a mozgás és beszéd integrációjával, képzetalkotással

- ◆ Szófajok megismertetésével a mondatalkotás, és a kontextusos beszéd kialakulásának segítése.
- ◆ Mondat szintjén: önálló mondatalkotással és a szerialitás kialakításával (időbeni egymásutánosság).
- ◆ Tehetség gondozás az egyéni adottságok, érési ütem, sajátosságok és szükségletek figyelembevételével, az egyénre szabott önkifejezési formák lehetőségének biztosításával, az aktivitásra és belső motivációra alapozott differenciált fejlesztéssel.

Tartalmak:

- ◆ A család nyelvi kultúrájának megismerése, befolyásolása
- ◆ Az egészséges életmód tevékenységei
- ◆ Az érzelmi nevelés és a szocializáció helyzetei
- ◆ Az érzelmi fejlesztés tevékenységei
- ◆ Játék adta lehetőségek
- ◆ Ének-zene és egyéb zenei tevékenységek
- ◆ Vizuális tevékenységek
- ◆ Külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolódó tartalmak, helyzetek és módszerek
- ◆ Munka jellegű tevékenységek
- ◆ Irodalmi tevékenységhez kapcsolódó tartalmak és módszerek
- ◆ Anyanyelvi fejlesztő játékok
- ◆ Drámapedagógia

PEDAGÓGUS ATTITÚD:

- ◆ Reális, a szituációnak megfelelő, világos, egyértelmű fogalmazás.
- ◆ Igényes nyelvhelyességű és személyragozású beszéd minden szöveghelyzetben.
- ◆ Változatos hangzással, hibátlan hangképzéssel, a szituációhoz alkalmazkodó hangerővel.
- ◆ Tapintatos, a gyermek, a szülő szükségleteire, érzelmeire figyelő kommunikáció.
- ◆ Jusson kifejezésre érzelmi magatartása a beszéd témával kapcsolatban.
- ◆ Személyes minta és példaadás.
- ◆ Pozitív visszajelzés, a dicséret érintéssel kísért megerősítése.
- ◆ Az aktív szókinccs gyarapodásának segítése az egész nap folyamán.
- ◆ Beszédhelyzetek alakítása és a kapcsolatteremtés segítése.
- ◆ Konfliktushelyzetek tényként történő értelmezésével a helyzethez adekvát viselkedés-minta, beszédfordulat megismertetése.
- ◆ Nem verbális kommunikáció alkalmazása.
- ◆ A tegezés támogatása, amíg a gyermek éreseinél fogva át nem vált magázódásra.

6 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

6.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Pedagóguskép

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nálunk dolgozó pedagógusok hiszik, hogy a gyermek önmaga funkcióihoz mérten , egyszerű és megismételhetetlen lény. Vallják, hogy a gyermekközpontú pedagógia az élményt nyújtó, együttműködően értékközvetítő, együtt érző, segítő, gyermekekre figyelő pedagógiát jelenti.

Az intézmény személyi feltételei:

Óvodánkban dolgozók létszáma: 6 fő.

Óvodapedagógus 3 fő

Óvodavezető 1 fő

Dajka 2 fő

Dajkáink rendelkeznek dajkai szakképesítéssel, melyek alkalmassá teszik őket a mindennapi gyermekek körüli tevékenységek ellátására.

Óvodapedagógusok végzettségei:

Óvodapedagógus diploma: 4 fő

Óvodai differenciáló fejlesztőpedagógusi szakvizsga : 1 fő

Egyéb tanfolyamok, továbbképzések:

- Ének-zene
 - Boglárka Testkultúra-vitamintorna
 - Fejlesztő pedagógus szakirány
 - Számítógép kezelői tanfolyam
- ◆ Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítve a tehetség kibontakoztatását, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását, a szükségletek és jogok tiszteletben tartása mellett.
 - ◆ Dolgozóink megfelelnek a szakmában olyan általánosan elfogadott elvárásoknak, mint tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, szeretetteljesség, következetesség.

A pedagógiai munkánkat magas szakmai tudással és tapasztalattal rendelkező külső szakemberek is segítik, akik szükségszerűen állnak rendelkezésünkre.

- logopédus,
- pszichológus,
- gyógypedagógus,

A gyermekek egészségét rendszeresen ellenőrzi az óvodával szerződésben álló gyermekorvos, védőnő, fogorvos.

Az óvónő és a dajka együttműködése

A tevékenységközpontú óvodai programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltan működik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztassuk az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről és módszereiről. Folyamatosan tájékoztatjuk őket arról, hogy a nevelési célok érdekében, hogyan kívánjuk a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

A dajkák dajkaképző tanfolyamon vettek részt.

Fontosnak tartjuk, hogy a nevelőmunkát segítők is szakképzettek legyenek, azonosuljanak a pedagógia programunkkal, munkájukat a gyermeki szeretet és tisztelet hassa át.

6.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az intézmény tárgyi feltételei a kötelező eszköznorma elvárásainak megfelelő. Fokozatos bővítéssel tovább fejleszhető. A külső és belső környezetek esztétikusak, tiszták, ahol biztosított az egészséges gyermeki személyiségek kibontakoztatása, fejlesztése.

Az óvodák külső-belső környezete folyamatosan fejlődik. Igényesen berendezett, megfelelően felszerelt csoportszobák, kiszolgáló helyiségekkel állunk a partneri igények kielégítésére. A csoportszobák színvilágát az ízlésformáláson túlmenően pszichológiai hatásokat is figyelembe véve alakítjuk ki. A csoportokban a gyermek létszámhoz igazodóan megfelelő mennyiségű játék áll rendelkezésre.

A mozgásfejlesztés lehetősége a csoportszobák és a nagy udvar, mivel tornaszobánk nincs. A kinti és benti mozgásfejlesztés segítői: bordásfal, kerékpárok, rollerek, kosárlabda palánkok, stb. Az udvaron kellő számú játék, mászóka, hinta, babaház, homokozó biztosítják a sokoldalú játék és mozgáslehetőséget.

Az egészséges életmódra neveléshez az óvodák biztosítják a higiénés eszközöket: jellel ellátott, külön tárolt egyszemélyi használatú eszközöket / fogmosópohár, fogkefe, törölköző, esztétikus ágynemű az alváshoz, stb./ . A kulturált étkezést gyermekméretű étkezőeszközök, esztétikus textíliák biztosítják.

Rendelkezünk még felnőtt öltözővel, WC-vel, vezetői irodával, udvari tároló hellyel. Az óvodához tartozik még főzőkonyha és étkező.

6.3. A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK TERVEZÉSE

Óvodánk 7⁰⁰ – 17⁰⁰ óráig tart nyitva. Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A csoportszerkezet kialakításakor a felvett gyermekek életkorát, a szülők igényeit és az óvodapedagógusok véleményét figyelembe véve az alábbi módon szervezzük a csoportokat:

Részben osztott csoportok

- Kis – középső csoport

- Középső – nagycsoport

Az óvodapedagógusok csoportbeosztása:

Egyik csoport: délelőtti – délutáni rendszerben heti váltással történik.

Másik csoport: állandó délelőtti

Délután összevont csoport működik

A tevékenységközpontú óvodai nevelés mintájára a tervezés 4 -es feladatrendszerben valósítjuk meg. A cél és a feladatrendszer a helyi kibővített feladatokkal érvényesül. A tervezés havi ciklusokban heti lebontásban történik.

Nevelési terv értékelése minden évben kétszer történik: félévi és év végi értékelés.

A gyermekekről személyiség naplót kell vezetni ahol megtalálhatók az egyéni fejlődési ütemről szóló feljegyzések.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

6.3.1. A napirend általános időkerete 10 órás óvodai nyitva tartás esetén:

IDŐTARTAM	TEVÉKENYSÉG
7 ⁰⁰ - 8 ⁴⁵	Gyülekező, játék, egyéb szabadon választott tevékenység.
8 ⁴⁵ - kb. 11 ³⁰	Tisztálkodás, tízórai, kötött és kötetlen tevékenységek szervezése, játék, egyéb szabadon választott tevékenység, levegőzés.
kb. 11 ³⁵ - 13 ⁰⁰	Tisztálkodás, előkészületek az ebédhez, ebéd, előkészületek a pihenéshez.
kb. 13 ⁰⁰ - 15 ³⁰	Mesehallgatás, pihenés, alvás, folyamatos ébredés, tisztálkodás, uzsonnázás.
kb. 15 ³⁰ - 17 ⁰⁰	Játék, szabadon választott tevékenység, udvari tartózkodás az időjárás függvényében hazamenetelig.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez,

tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Napirendünk rugalmas. Egyéni korrekciókra sok időt fordítunk - felzárkóztatás, tehetséggondozás, esélyegyenlőség biztosítása. Természetesen nem ragaszkodunk mereven a napi beosztáshoz, ha váratlan esemény, gyermeki ötlet, kezdeményezés jön létre, hagyjuk a tevékenység lefolyását.

6.3.2. Hetirend

A heti rend kereteit a folyamatosság, rendszeresség és rugalmasság jellemzi.

A heti rendet a csoport pedagógusai alakítják ki.

Mindennap 20-30 perc mese, vers, testnevelés történik.

Heti 1-1 napon:

- Matematika
- Természet és társadalom
- Testnevelés

Heti 2 napon:

- ◆ művészeti tevékenységeket tervezünk.

A gyermekek játéktevékenységéből, illetve spontán játékból induló kezdeményezéseken kívül helyet kap az óvónő által tervezett tapasztalatszerzés, kötelező és differenciált nevelés is.

Hétfői napokon a barátságos és közvetlen kapcsolat kialakításához beszélgető kört is alakítunk, ahol mindenki elmondhatja hétvégi tapasztalatait, élményeit.

6.3.3. Az óvoda dokumentumai

1. *Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja*
2. *Tevékenységeközpontú Óvodai Nevelés Programja*
3. *Óvoda helyi Pedagógiai Programja*

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai:

Az óvodai nevelés tervezését valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok továbbá a pedagógusok által készített feljegyzések szolgálják.

A dokumentumok vezetésének elvei:

- rendszeresség,
- következetesség,
- egymásra épülés,
- folyamatosság,

- összehangoltság,
- tényszerűség,
- objektivitás

Az óvodában alkalmazott pedagógiai dokumentumok:

- Felvételi előjegyzési napló
- Felvételi és mulasztási napló
- Csoportnapló
- Óvodai törzskönyv
- Tankötelezettség megállapításához szükséges szakvélemény
- A gyermekről vezetett egyéni fejlődési napló
- Éves munkaterv

Felvételi-mulasztási napló pontos és naprakész vezetése:

- ◆ A gyermekek adatait, jelenlétét, hiányzását tartalmazza.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- ◆ A gyermekek nevét és óvodai jelét
- ◆ A fiúk és lányok számának összesített adatait
- ◆ A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét
- ◆ A napirendet,
- ◆ A hetirendet
- ◆ Hetes, féléves, éves szokás, szabályrendszer tervezését, értékelését;
- ◆ Nevelési feladatok szervezése, tevékenységek tervezete, időkerete;
- ◆ Tervezett programokat és azok időpontjait;
- ◆ A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét
- ◆ Hivatalos csoportlátogatásokat
- ◆ Feljegyzéseket a csoport életéről
- ◆

A gyermekekről vezetett egyéni fejlődési napló:

- ◆ Tartalmazza a fejlettségi szintet, tényeket, fejlesztési feladatokat, mely magába foglalja a nevelés-tanulási folyamatok pozitív és negatív eredményeit;

A gyermekek mérése, értékelése a kiscsoportban a beszoktatás után és év végén, a középső és nagycsoportban évente kétszer, év elején és év végén történik.

Fő módszerünk a megfigyelés, emberrajz és a mellékletben található mérőlapok.

A rögzített adatokról mindenkor –egyéni fogadóóra keretében - a szülőket tájékoztatjuk, akik aláírásukkal igazolják, hogy részt vettek a tájékoztatáson, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatosan.

Éves munkaterv:

- ◆ Az intézményvezető éves pedagógiai terve a nevelés- oktatás kiemelt feladatait, szervezéseket, elemzéseket és az ellenőrzések tervezését tartalmazza.

A nevelési év rendjét az óvodai munkaterv határozza meg.

Az óvodai nevelés év rendjében meg kell határozni:

- az óvodai nevelés nélküli munkanapok időpontját, felhasználását,
- nyári zárva tartás időtartamát,
- a megemlékezések, a nemzeti, az óvodai ünnepek időpontját,
- a nevelőtestületi értekezletek időpontját.

Az óvodai nevelés nélküli munkanapokon, szükség esetén gondoskodni kell a gyermekek felügyeletéről.

Szakmai dokumentumok vezetésének sajátosságai:

- A csoportnaplóban évi 2 alkalommal tervezés és értékelés történik.
- Az egyéni fejlesztésben részesülő gyermekekről egyéni fejlesztési lap készül (óvodapedagógus, fejlesztőpedagógus vezeti).
- Minden gyermekről egyéni fejlődési lap és személyiséglap készül.
- Tanköteles gyermekek iskolaérettségi vizsgálata szükség szerint a mellékelt mérőlapokkal.

Az ellenőrzés formái (tájékoztató, tematikus, visszatérő, napi), jellege (diagnosztikus, fejlesztő, összegző), helyszínei és (szakmai, gazdálkodás, munkáltatás, tanügyigazgatás) és érintettjei (pedagógus és nem pedagógus) az éves vezetői tervben kerülnek meghatározásra.

6.4. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

6.4.1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez.

Az óvoda körültekintően szervezze meg az együttműködés formáit, mely az információk áramoltatását, a szemlélet formálását, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

Együttműködésünk formái:

- Szülői értekezletek,
- Fogadó órák
- Nyitott napok,
- Pedagógiai előadások,
- Közös programok, ünnepek,
- Közös kirándulások.

Az együttműködés tartalma:

- Fontos feladatunknak tartjuk a családok megismerését, a velük való szoros nevelői együttműködést, figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, ha szükséges segítséget nyújtunk.
- Amennyiben a szülő igényli, meglátogatjuk a családokat. Gyermekvédelmi esetekben a családlátogatás kötelező.
- A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy az elvárásaik reálisak legyenek.
- Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról.
- Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről. Éreztetjük, hogy a segítőszándék vezérel bennünket.
- Családdal kapcsolatos minden információt diszkréten kezeljük, eleget teszünk a titoktartási kötelezettségünknek.
- Lehetővé tesszük a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítókozó párbeszédet, ez azonban nem zavarhatja meg a csoport életét, nem vonhatja el az óvónőt a többi gyermektől.
- Módot adunk arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermekét (óvodai ünnepek, rendezvények kapcsán, ill. a szülő bármikor betekinthez a gyermeke óvodai tevékenységébe, ha a csoportvezető óvónőnek jelzi ezt).
- Biztosítjuk a négy szemközti beszélgetések lehetőségét szülő és a nevelő igénye szerint.
- Különös gonddal készülünk fel az új gyermekek fogadására, beszoktatására, fokozott figyelmet fordítunk az otthonról jövő gyermekekre.
- Ha szükséges, lehetővé tesszük a szülőnek, hogy segítse gyermeke beilleszkedését.
- Bevonjuk őket a programok szervezésébe, bonyolításába, szorgalmazzuk azokon részvételüket.
- Amennyire ez tőlünk függ, segítjük a szülő és a gyermek közötti harmonia erősítését.
- Csoportonként megválasztjuk a szülői munkaközösség tagjait, annak elnökét.
- Támazkodunk rájuk, erősítjük kezdeményező, koordináló szerepüket.

Fő elveink:

- A szülő találjon az óvónőben támaszt, segítőtársat gyermeke fejlesztésében.
- Az óvoda nyitottsága biztosítsa az állandó kapcsolattartást.
- Az óvónők és a szülők alkalmazkodjanak egymáshoz.
- Egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítása.
- A gyerek fejlesztésében az óvónő támasza legyen a szülőnek.
- Családi és az óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása.
- Egyéni igények, szokások figyelembevétele.
- Az előítéletek kiküszöbölése.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében:

- A család a szocializáció első színtere.
- A családi nevelés erősítésére törekszünk.

- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

6.4.2 Óvoda-iskola kapcsolat:

- A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.
- A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.
- Lehetőséget biztosítunk az alsós tanítóknak, hogy megismerkedjenek nevelőmunkákkal.
- Tájékoztatjuk őket az egyes gyermek fejlettségi szintjéről, azokról a módszerekről, amelyekkel az adott gyermek legkönnyebben fejleszhető.
- Az első osztályos tanító félévkor néhányszor látogatást tesz a nagycsoportban megismerkedik a gyerekekkel.
- A nagycsoportosokkal látogatást teszünk az iskolába, ahol megismerkedünk az iskolai élettel.
- Részt veszünk egy-egy iskolai ünnepségen, meghívjuk őket óvodai rendezvényekre.
- Figyelemmel kísérjük a tőlünk iskolába kerülő gyermeket beilleszkedésének folyamatát, meglátogatjuk őket az 1. osztályban.
- Közös beszélgetések, játékos együttlét teszi hangulatossá az ott tartózkodást.

Alapelvek:

- Az óvodából az iskolába történő átmenet zavartalan biztosítása.
- Kölcsönös nyitottság érvényesülése.
- Egymás munkájának megismerése.
- Kölcsönös bizalom, megbecsülés egymás nevelőmunkája iránt.
- Minden gyermek örömmel induljon iskolába.

Az utolsó óvodai évet kapcsoljuk össze az iskola megismerésével. Szülői értekezleten a szülők megismerkednek az iskolaérettség kritériumaival. Tájékoztatást kapnak az iskolákban választható tagozatok tanítási módszerek széles skálájáról, meghívott vendégek az iskolaigazgatók és leendő elsős tanítók beszámolójából. Lehetőségük van az iskolai nyílt napok megtekintésére is. Az óvónők gyermekeikkel együtt meglátogatják az iskolát, megismerkednek annak helyi programjával.

6.4.3. Intézményünk egyéb kapcsolatai:

Fenntartó:

Kapcsolattartásunk formája:

- kölcsönös tájékoztatás,
- egyéni megbeszélések,
- beszámolók,
- részvétel egymás rendezvényein.

Az együttműködés tartalma

- ◆ Kapcsolatunk egyrészt a közoktatási törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű.
- ◆ Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző.
- ◆ A Polgármesteri Hivatal Gyermekjóléti szolgálat vezetőjével gyermekvédelmi felelősünk tartja a naprakész kapcsolatot, az étkezési segélyezés, és a gyermekvédelmi támogatás biztosítás a érdekében.

Művelődési Ház:

Folyamatos és rendszeres szervezett programokat nyújtanak számunkra, rendezvényeinknek, ünnepeinknek helyet biztosítanak.

- Gyermek műsorok
- Évzáró műsor

Könyvtár:

A könyvtárlátogatás jól szolgálja az irodalmi nevelés feladatainak megvalósítását, a hazai és nemzetközi irodalommal való ismerkedést. A könyvek szeretetére és védelmére nevel. Megismerik a számítógép használatát.

- Rendszeres könyvkölcsönzés
- Könyvtári foglalkozások

Kistérségi óvodák:

A régi kapcsolatokat ápoljuk, részt veszünk az óvodák által szervezett különböző rendezvényeken (Márton-nap, rajzverseny, versmondó verseny, bemutatók, továbbképzések).

Egészségügyi szervek:

Védőnő, orvos,

A kapcsolattartás formái:

- alkalmanként esetszbeszélések
- évente egy alkalommal ortopéd szakorvos szűrővizsgálata

- tájékoztató előadások szervezése szülőknek
- évente orvosi vizsgálat minden csoportban
- tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálat
- évente hallás-és látásvizsgálat

A védőnők rendszeres tisztasági vizsgálatokat végeznek.

Nevelési Tanácsadó :

- Iskolaérettségi vizsgálat
- Értesítés kérése a vizsgálat időpontjáról (a vizsgálaton való részvétel segítése)
- A Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság felé közvetlen utalás, soron kívüli vizsgálat kérése
- Beszédhibás gyermekek évenkénti szűrése
- Helyszíni logopédiai ellátás

Gyermekjóléti Családsegítő szolgálattal:

- A családok szociokulturális háttérének megismerését követően a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés közvetítése (pl. szülői értekezleten)
- Szükség esetén esetjelzés
- Étkezési kedvezmény lehetőségeinek közvetítése (a beíratást követően)
- Eseti támogatás közvetítése
- Nyári étkeztetésben való részvétel közvetítése

Egyházak:

- Nevelési időn belül hitoktatás biztosítása a szülők igénye szerint

7 AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

A tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre, a nevelési folyamat négy feladatrendszerén keresztül valósul meg.

1. Játék és tanulási tevékenység
2. Társas és közösségi tevékenység
3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

A fejlesztést meghatározó elvek, a következőket veszi figyelembe:

- Az ONAP irányelveit
- A magyar nemzeti kultúrát,
- A magyar óvodapedagógia eddig elért eredményeit,
- Óvodai hagyományokat,
- Az óvodákba jól bevált programokat,
- Minőségirányítási, program mérési , értékelő rendszert
- Az integrált nevelést
- A játék, a tanulás fontosságát,
- A nyelv és érzelmek meghatározó szerepét,
- Az iskolába kerülés fejlettségi szintjeit,
- Az óvodapedagógusok felkészültségét. (Továbbképzés, szakképzés fontossága)

7.1. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze.

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szüksége, melynek minden nap visszatérő módon hosszantartóan, és lehetőleg zavartalanul kell megvalósulnia. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait a játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé. A gyermek játék által közvetíti gondolatait, érzelmeit. Megtanul együttműködni, beszélgetni, alkotni, megismerni másik embert, képet alkotni a világról és úgy érzi, alakítja is azt. Fantáziája gyarapszik, a játékon keresztül jut ismeretekhez, munkafolyamatokat sajátít el, tanul és így válik boldoggá.

Célunk:

- ◆ A szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel a 3-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében az együttműködés kiszélesítésével.

- ◆ A szabad játék elsődlegességének biztosítása, a játék eszköz jellegének professzionalizálása, a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, örömteljes óvodai élet.
- ◆ A gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.

A szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülővel, pedagógus és a nem pedagógus kollegákkal való együttműködésben:

- ◆ Mintaértékű kommunikáció, az éppen aktuálisan csoportra és egyénre szabottan formálendő szokások, normák hangsúlyozásával, a szerepjátékba való bekapcsolódáskor az adott játszócsoportra hangolódó szerepformálás).
- ◆ Pozitív visszajelzések (játék közben elsősorban metakommunikációval jelezhető a látom, értem, fontos nekem, örülök, hogy jól érzitek magatokat, játék után esetleg az ötletek befogadására, közös eszközkészítésre, játékokkal való bánásmódrá, rendrakásra vonatkozóan szóbeli értékelés is elhangozhat).
- ◆ A megfelelő csoportlégtér biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális - interkulturális szemlélettel.
- ◆ Intervenciós gyakorlattal megvalósítása, ezen belül szoros együttműködés az óvoda nem pedagógus dolgozóival és a szülővel.
- ◆ A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyerekekkel és szülővel közös formálása, a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése (épületen belüli és udvari játék folyamatosan fejlesztett szabályai – ezekre utaló jelzések) különös tekintettel a konfliktus helyzetek megoldási lehetőségeire

Feladataink a játékkal kapcsolatban:

- ◆ Nyugodt légtér biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése, amely lehetővé teszi a sokféle játéktevékenység önálló szervezését.
- ◆ A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- ◆ Az ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- ◆ Az egyéni élményeken túl közös élményszerzések kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- ◆ A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- ◆ A játék útján megismertetjük őket a világgal, tárgyakkal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel - ezzel a gyermek értelmi képességeinek fejlődését segítjük elő.
- ◆ A különböző jellegű játékokhoz az állandó és ideiglenes játszóhelyek kialakítása, eszközök biztosítása.
- ◆ Nyugodt játék biztosítása az udvaron is.
- ◆ A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- ◆ A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a játékban.

- ◆ Az óvodáskorban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- ◆ A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.
- ◆ Az óvónő játékesztő módszerei, a játék irányításának feladatai.
- ◆ Az óvónő mutasson mintát a játék apró fogásaira, tanuljunk meg ismételni egy – egy jól bevált játékot, rugalmasságot, folyamatosságot, spontaneitást vigyünk a nevelési folyamatba.
- ◆ Használjuk ki a népi játékokban rejlő személyiségfejlesztő lehetőségeket, biztosítva ezzel múltunk értékeinek megismerését, játékba való beépítését.
- ◆ Közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a játék fejlesztéséhez.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék tevékenység területén

Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, boldog atmoszféra teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

Érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése, játszótársaként nyelvi kifejezésminták adása.

A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszéd támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prosódiai elemeinek gazdagításával. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

Az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés csomópontjai a szabad játékban az anyanyelvi nevelés szempontjából:

A csoport elfogadott „etikai kódexének” nyelvi megfogalmazása, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az aszertív (tud nemet mondani, saját érdekeit képviselni, mások agresszióját, például a csúfolódást, verekedést megfelelően kezelni) kommunikációs stílus nyelvi formáinak gazdagítása.

A gyermeki kommunikáció fejlettsége és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggések megfigyelése a játékban. A vezető egyéniségek kommunikációs stílusának megfigyelése, a gátlásos gyermek oldása pl. ölbéli játékokkal.

A HH, HHH gyermekekre fordított kettős figyelem, a beilleszkedés támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédhelyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.

Hiteles kommunikáció, érvek a szülőknek a szabad játék fontosságáról.

A szülői szemléletformálás feladatai:

A beilleszkedési időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás megkezdésére, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék prioritására építő óvoda.

Az óvodapedagógus további feltételteremtő, játéktámogató további feladatai:

- ◆ A megfelelő játékidő biztosítása
- ◆ A közös tapasztalatszerzés biztosítása

A tudásalapú társadalom és az élethosszig tartó tanulás alapja a kíváncsiság, önértékelés, rugalmasság, kreativitás. Ezek a képességek csak a játékban és a játék által alakulnak ki és fejlődjenek. A szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma, két formáját ismerjük, egyrészt, amikor a kisgyermek saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti (babák sétáltatása), másrészt, amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz (pl. havat lapátol, mint az apukája).

A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédet támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prosódiai elemeinek gazdagításával. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

Könnyű és biztonságos mozgás lehetőségét szolgáló térfelosztás:

- ◆ Családi játékok tere (szobai és konyhai kellékekkel, imitációs kiegészítőkkel).
- ◆ Mesesarok (nyugalmas hely, könyvekkel, bábokkal, dramatizáló eszközökkel, jelmezekkel, párnákkal, szőnyeggel).
- ◆ Építő – közlekedő játékok tere (különböző kockákkal, kirakó és összerakó játékokkal, közlekedési eszközökkel, terepasztalokkal, állatokkal, a természetes környezet felépítését inspiráló eszközökkel).
- ◆ Rajzolás, festés, gyurmázás, kézi munka, barkácsolás helye megfelelő eszköztárral, szerszámokkal, inspiráló anyagokkal.
- ◆ Kísérletező hely (természetes anyagokkal, felszerelésekkel, gyermekenciklopédiákkal, földgömbbel, nagyítóval, mágnissal).
- ◆ Énekes játékok tere- (ritmus hangszerek, a népi játékok kellékei, képek az ismert játékokról).
- ◆ Kincses láda (különböző érdekes tárgyak az éppen aktuális játékokhoz takarók, szép anyagok).
- ◆ Különböző egyéb foglalkozások eljátszásának horgonyai (orvos, szerelő, postás, fodrász, tanító, rendőr, tűzoltó, fotós, mentős, építő munkás, számítógépes, stb.).

A megfelelő játszóhelyek biztosítása:

- ◆ A belső terek tagolása a különböző jellegű játékok kibontakozása érdekében a csoportszoba és az óvoda egyéb adottságainak figyelembevételével (közös terek, egyéni játékokra alkalmas terek, nagyobb és intimebb terek, zajos és csendesebb tevékenységek tere).
- ◆ A terek változtathatóságának, rugalmas átalakíthatóságának, átjárhatóságának biztosítása, inspirálása (eszközök és normák).
- ◆ Lehetőség szerint a mozgásos játékok tere nem csak a tornaszoba és az udvar.

Játék eszközök biztosítása:

A megfelelő, készen vett játékeszközök biztosítása mellett, az óvoda által a játékhoz adott többlet meghatározó elemei a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök. Ez a többlet napjainkban különösen nagy jelentőségű, mert nevelőértéke indirekt módon hat a fogyasztói társadalom torz hatásai ellen. Megerősíti a gyermeki kreativitás, önkifejezés, alkotókedv, közös tervezés, együttműködés interakciós kultúra kibontakozását, annak átélését, hogy nem a pénzen vett játék jelenti a legnagyobb örömet.

Különböző játékformák és kapcsolódó feladatok

Játékformák:

- Gyakorló játék (konstrukciós játék)
- Szimbolikus és szerepjáték: színlelő-, szerep-, fantázia játék, bábozás, dramatizálás, alkotójáték, barkácsolás.
- Szabályjáték
-

A gyermeki fejlődés nyomon követése, sikerkritériumai:

Fontos az egyeztetés az érzelmi nevelés és szocializáció fejezet sikerkritériumaival. Abból a tényből, hogy óvodáskorban a játék a személyiségfejlődés leghatékonyabb eszköze következik, hogy a gyermeki fejlődést is legcélszerűbb egy jól felépített, a játékban való megfigyelés elsődlegességét arányaiban is kifejező szempontrendszer alapján értékelni.

A tanulás természetes része a nevelési folyamat egészének. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés azért központi kérdése a tanulás folyamatának. Ez az oka annak, hogy komplex foglalkozások rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent. Fontos, hogy azok a tanulási tapasztalatok, melyeket óvodás korban szereznek a gyermekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is.

7.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

Cél:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsfejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Népi kultúra megismerése, nemzeti identitás tudat kialakulása.

Az anyanyelvi nevelés feladatai :

- ◆ A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával. Például: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánpótlás, mimetizálás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás,

fantázia játékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, mese szerkesztése megadott címről, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével.

- ◆ Korcsoport igényeihez igazodóan a hagyományokat felelevenítő mesék, mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi mellett a magyar és külföldi, klasszikus és a kortárs népi és irodalmi műveknek egyaránt helye van a tervezésben.
- ◆ A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. Például: mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez.
- ◆ Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében. Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok). A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hangleyítés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).
- ◆ A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- ◆ A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megvalósítása.

Kapcsolat más nevelési területekkel

A mese - vers legszorosabban összekapcsolódik az anyanyelvi neveléssel, zenével, az énekkel, a mozgással, mozgásos játékokkal, mert az irodalom, ezen belül a mese - vers eredeti formájában nem írott, hanem kimondott, elénekelt, eltáncolt szó volt – a kisgyermek ebben az ősi formában műveli és élvezi.

Drámapedagógia szerepe a nevelésben

Az óvodai játéktevékenységekbe beépítjük a drámajátékot, mint a gyermekek fejlesztésének egyik hatékony eszközét. Programunk szerint a drámajáték az óvodapedagógus által kezdeményezhető játék, mely a legkülönbözőbb gyermeki képességek fejlődését segíti elő és egyben a kreativitást, valamint a szocializáció fejlődését is szolgálja. Másrésztől képességfejlesztő játék, mert a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók fejlődését is elősegíti, ezáltal közvetve hozzájárul az iskolára való készütség eléréséhez.

A drámapedagógia az írás, olvasás, számolás (alapkultúrák) elsajátításához szükséges pszichikus funkciók fejlődését is szolgálja.

Elősegíti:

- ◆ a pontos és differenciált vizuális észlelést
- ◆ az összerendezett koordinált mozgás fejlődését
- ◆ látott-hallott információk összekapcsolásának képességét, motoros visszaadást
- ◆ a rövid idejű vizuális-verbális memória fejlesztését
- ◆ a szándékos figyelem (10 perces figyelemkoncentráció) fejlődését

A drámajáték alapvető játékfajtái fejlesztő hatásukat tekintve egybeesnek az alapkultúrák elsajátításához szükséges fejlesztési területekkel.

A drámajáték szerepe az óvodai programunk mindennapi nevelő gyakorlatában:

- ◆ Neveléssel kapcsolatos feladatok ellátásához kapcsoljuk.
- ◆ Konfliktusok feloldásához alkalmazzuk.
- ◆ Terápiás céllal is felhasználjuk (pl.: hátrányos helyzetű gyermekek szocializációját segítheti elő).
- ◆ Képességfejlesztő játékok alkalmazásával a beszédképességet, a kommunikációs készséget fejlesztjük.

A jól alkalmazott dramatikus nevelés eredményei:

- ◆ A közösségben, a közösségért tevékenykedő gyermek aktivitását serkenti.
- ◆ Segíti a gyermeket önmaga és a környező világ megismerésében.
- ◆ Rugalmas gondolkodást, kreativitást, önálló alkotóképességet fejleszt.
- ◆ Elősegíti a gyermek időérzékének fejlődését, térbeli és testi biztonságát fejleszt.
- ◆ Beszédképességének, nyelvi kommunikációs képességének tisztaságát is elősegíti.
- ◆ Ellensúlyozhatja a tömegkommunikációs eszközök (TV, videó) okozta passzivitást.
- ◆ Gazdagítja a szabadidő hasznos kitöltését.

7.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az esztétikai nevelés egyik területe, amely olyan emberformáló erő, ami kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését, emberi magatartását.

Célunk:

- ◆ A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának kialakítása, fejlesztése, zenei anya-nyelvük megalapozása
- ◆ A gyermekek zene iránti fogékonyságának felkeltése, a befogadásra való képesség megalapozása.
- ◆ A népzenei nevelésének a saját néphagyományából kell kiindulnia, hiszen itt alkot a nyelv és a dallam tökéletes egységet.

Feladatok:

- ◆ Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- ◆ Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenység során a gyermekek felfedezik a dallam a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- ◆ Magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.
- ◆ Valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel.
- ◆ A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel.
- ◆ Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés, vagy a séták és kirándulások.
- ◆ A migráns gyermekek figyelembe vétele. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A tevékenység célja: a közös éneklés, közös énekes játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Módszertani alapelveink:

- ◆ Motiváljuk a gyereket, hogy önként és szívesen tartsák be a dalos játékok szabályait.
- ◆ Segítségnyújtással, fokozatosan kívánjuk meg a tiszta éneklést, gyerekek mozgásának rendezett, esztétikus formáját.
- ◆ A zenei tevékenységekkel fejlesztjük önállóságukat, zenei alkotókedvüket.
- ◆ Vidám játékokkal, változatosan, sokféle formában közös élményt biztosítunk a gyerekeknek.
- ◆ Megmutatjuk, bemutatjuk a magyar beszéd finom ritmusváltozásait, a szép kiejtést.
- ◆ Törekszünk a játékosság és a fokozatosság elvének érvényesülésére.
- ◆ Kihhasználjuk a zenei nevelés érzelmi hatását, feszültségoldó voltát.
- ◆ Törekszünk a közösségi érzés kialakítására és megerősítésére, hiszen a körjátékok közösségi jellege e téren sok fejlesztési lehetőséget biztosít.
- ◆ Kihhasználjuk a zenei nevelés adta lehetőségeket az értelmi nevelés fejlesztése érdekében.
- ◆ Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával erősítse a gyermekben a zene, a mozgás, a hagyományok iránti érdeklődést, szeretetet
- ◆ Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével törekszünk arra, hogy a gyermekek ismerkedjenek meg népdalokkal, gyermek játékdalokkal, népi játékokkal.
- ◆ A fokozatosság elvét követjük a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében a zenei képességek fejlesztésében.
- ◆ A gyermeki motiváltság és aktivitás elvének figyelembe vételével tegyük lehetővé, hogy minél gyakrabban mozogjanak, énekeljenek, táncoljanak szabad levegőn.

- ◆ A zenei kreativitás fejlesztése (mozgás rögtönzés zenére, dallam, ritmus variációk kitalálásának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyitja meg a gyermekek előtt.

Gyermeki tevékenységek:

- ◆ A gyerekek reagálnak a zenére mozdulataikkal, tekintetükkel, hangadással.
- ◆ Mondókáznak, érzik az egyenletes lüktetést, tapsolnak.
- ◆ Játékos mozgásokat végeznek, mondókákra, dalokra, dalos játékokra.
- ◆ Tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelnek, mondókáznak.
- ◆ Különböző hangerővel énekelnek.
- ◆ Dallamot kézmozdulattal kísérik.
- ◆ Hallás alapján visszaénekelnek.
- ◆ Ritmusmotívumokat tapsolnak.
- ◆ Megismerik néhány hangszer használatát, használják őket.
- ◆ Térformákat alakítanak, egyszerű tánclépéseket ismernek meg.
- ◆ Zenei fogalmakat összekapcsolnak.
- ◆ Dallamokat találnak ki, dallamokat újítanak, zörejeket különböztetnek meg.
- ◆ Höcöggetők, lovagoltatók, ölbeli játékok, játékos utánzó mozzanatokkal kísért népdaljátékok, mondókák.
- ◆ Egyenletes lüktetést is érzékeltető játékos mozdulatok.
- ◆ Tiszta, szép, egyéni és közös éneklés.
- ◆ Zene hallgatása.
- ◆ Dalok ritmusának, ütemének megkülönböztetése, mozgása.
- ◆ Hagyományőrző tevékenységek során népdalok, népi dalos játékok megismerése.
- ◆ Ütőhangszerek használata – dob, cintányér, triangulum, csörgők stb.
- ◆ Szabad levegőn végzett harmonikus testmozdulatokkal kísért éneklés, táncolás, mozgás.
- ◆ Alapvető tánclépések megismerése.

Az ének zene, énekes játék hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére:

Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel. Beszéd és zenei hallás fejlesztése. Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása. A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Legszorosabb kapcsolatban az anyanyelvi és az érzelmi neveléssel áll. Erősíti az interperszonális kapcsolatokat, az értelmi fejlődést segíti. A közösen átélt zenei örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kapcsolják össze a gyerekeket és a felnőtteket.

A zenei élmény szorosan kapcsolódik a mese-vers és ábrázolási tevékenységekhez, mert serkenti a gyermekek kép és irodalmi alkotások iránti kíváncsiságát.

Szoros a kapcsolata a testneveléssel, hiszen miközben felidézi a mondókákat, dalokat, ezáltal fejlődik, formálódik, rendezettebbé válik mozgása, testtartása esztétikusabb lesz.

7.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Célunk:

- ◆ A gyermek élmény és fantázia világának képi, szabad önkifejezése.
- ◆ A gyermekek tér – forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak a gyermekek.

Ezen tevékenységek az óvónő által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez és képességhez viszonyítva segíti a képi - plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását segíti.

Komplex folyamat, hiszen magába foglalja az esztétikai élmények elsajátítását, az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek kialakítását, érzelmek felkeltését, helyes esztétikai ítéletek és ezzel az esztétikai ízlés kialakítását, alkotói készségek megalapozását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés..

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás, kézi munka tevékenységben:

- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése. stb.

Módszertani alapelveink.

- ◆ Biztosítjuk a megfelelő minőségű eszközöket, festéshez, rajzoláshoz, mintázáshoz, barkácsoláshoz, ragasztáshoz.
- ◆ A gyermekek napi rendszerességgel folyamatosan, szabadon választhatják a rajzolást, festés, mintázást, kézi munkát, barkácsolást, mint speciális játékformát.
- ◆ Tevékenységüket figyelemmel kísérjük, szükség szerint segítjük, irányítjuk.
- ◆ Fontosnak tartjuk a megfelelő, nyugodt hely biztosítását az alkotó tevékenységhez, ahol a nap folyamán bármikor, bárki szabad választás alapján ábrázoló tevékenységet kezdhet.
- ◆ Szem előtt tartjuk, hogy a gyerekeket esztétikus, gondolkodásra, alkotásra ösztönző tárgyakkal vesszük körül.
- ◆ A gyerekek eltérő életkori sajátosságait figyelembe vesszük vizuális fejlődésüknél.
- ◆ Megerősítjük a gyerekeket formateremtő szándékukban, eredetiségükben, kreativitásukban.
- ◆ Új ötletek adásával ösztönözzük a gyerekeket gyűjtött tárgyakkal való építésre, téralakításra.
- ◆ Játék közben biztosítjuk azokat az eszközöket, amik vizuális részfunkcióikat, finommotorikájukat fejleszti.
- ◆ Figyelemmel kísérjük az építkezés egyéni próbálkozásait.
- ◆ Ösztönözzük a gyermekek komponáló képességének kibontakozását.
- ◆ Engedjük érvényesülni a gyermek egyéniségét a színhasználatban, képalkotásban.
- ◆ Erősítjük próbálkozásaiban a formateremtő szándékot, kreativitást, eredetiséget.
- ◆ Lehetővé tesszük a változatos anyaghasználatot.
- ◆ Törekszünk a környezet szépítésére.
- ◆ Gondoskodunk a folyamatos bemutatásról (csoportszobában és a szülők által látható helyen).

Gyermeki tevékenységek

Képalakítás:

- ◆ Rajzolnak, festenek, agyaglenyomatokat, képi kompozíciókat készítenek, emlékezet, képzelet, megfigyelés alapján ábrázolnak, díszítenek, alkotnak, manipulálnak a különböző anyagokkal.
- ◆ Tépnek, vágnak, ragasztanak, varrnak, fonnak, szőnek, hajtogatnak, különböző, lehetőleg természetes anyagok felhasználásával.
- ◆ Képeket alkotnak nagyméretű helyen: udvaron, aszfalton, kerítésen.
- ◆ Megismerik, és bátran használják a színeket.
- ◆ Érdeklődés a környezet színei iránt.
- ◆ Rajzolás nagy méretben (udvaron földre, aszfaltra krétával).
- ◆ Színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok és megfigyelések.
- ◆ Mesék, történetek, események elképzelése, képi ábrázolása.
- ◆ Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből, további díszítése saját rajzaikkal.
- ◆ Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése eltérő formájú, nagyságú, anyagú papírra élmények, vagy elképzelések szerint.
- ◆ Fő és keveréssel előállított színekkel kompozíciók, bábok, álarcok, díszletek festése, rajzolása.

- ◆ Emberalakok környezetben található kedves, érdekes tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése, emlékezet alapján történő megjelenítése.

Plasztikai munkák:

- ◆ Emberalakot, állatfigurát mintáznak.
- ◆ Játékot, modelleket, bábokat, ajándékokat készítenek, barkácsolnak.
- ◆ Díszítik az elkészült alkotásokat.
- ◆ Természeti tárgyak gyűjtése, összehasonlítása, szétválogatása, csoportosítása.
- ◆ Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés.
- ◆ Mintázott figurák téri kompozícióba rendezése.

Építés:

- ◆ Nagy térben, nagyobb elemekből, anyagokból és saját testükből - búvóhelyeket, házat, kuckót, sátrat és térbeli alakzatot hoznak létre.
- ◆ Különböző maketteket építenek, és berendeznek saját maguk alkotta elemekből.
- ◆ A környezetben található esztétikus jelenségek megfigyelése.
- ◆ Térbeli tapasztalatok és megfigyelése.
- ◆ Évszakok kihasználása építkezésnél (hó, homok, víz).
- ◆ Műalkotások nézegetése, megismerése.
- ◆ Művészeti albumok nézegetése.
- ◆ Nagyobb makettek készítése közösen.

Műalkotások nézegetése:

- ◆ Múzeumokkal, kiállításokkal, műemlékekkel, szép parkokkal, kézműves műhelyekkel ismerkednek.

Kapcsolat más nevelési területekkel

Legszorosabb kapcsolatban az érzelmi és környezeti neveléssel van. Ábrázolás során megjelenítik érzelmeiket, hangulatukat, környezethez való viszonyukat, ábrázolják tágabb – szűkebb környezetüket.

Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal, a környezet megismerésére neveléssel, a matematikai neveléssel. Az anyanyelvi neveléshez elsősorban a szavak mögötti képzettartalom formálásával járul hozzá. Az ábrázoló tevékenységhez és annak tartalmához kapcsolódó beszéd rögtönzésével, a mesék – versek kép megjelenítésével a gyerekek gondolkodása, nyelvi kifejezőkészsége sokoldalúan fejlődik.

7.5. MOZGÁS

A tevékenység célja:

- ◆ A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.

- ◆ A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.
- ◆ A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül.

Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A mozgásfejlesztéshez tehát hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgáslehetőséget, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembevételével. Ajánlatos tehát minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán a mozgásra. Rendkívül fontos a szabadlevegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása.

Feladatok:

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdni.

- ◆ A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el.
- ◆ A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje, előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgásműveltség fejlődésének.
- ◆ A természet erőivel - napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását sem szabad figyelmen kívül hagyni, ezért a mindennapi testnevelést lehetőleg a szabadban célszerű tartani.
- ◆ Az intenzív változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk.
- ◆ A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltétel biztosításán túl nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlődéséhez is.
- ◆ A mindennapi testnevelés hatásának maximális kifejtéséhez szükségesek olyan objektív és szubjektív feltételek, melyek lehetőség szerint valamennyi óvodában megvalósíthatók, és amelyek megsokszorozzák az egyébként elérhető eredményeket.

Óvodapedagógus feladatai:

- ◆ A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- ◆ A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.
- ◆ A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- ◆ Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra, valamennyi gyermek számára (mindennapos testnevelés, testnevelés szabad mozgáslehetőségek kihasználásának nyomán követése).
- ◆ A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.
- ◆ Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

Módszertani alapelveink:

- ◆ Érvényesítjük a játékosság elvét, alkalmazkodva a csoport általános fejlettségi szintjéhez.
- ◆ Figyelembe vesszük a gyerekek saját elgondolásait, ötleteit a tevékenységek során.
- ◆ Következetesen ösztönözzük a gyerekeket a szabályok pontos betartására.
- ◆ Törekszünk a gimnasztikai alapformák változatosságára.
- ◆ Dicsérettel erősítjük a helyes feladatvégzést.
- ◆ Szem előtt tartjuk a fokozatosság elvét a gyakorlatok összeállításakor.
- ◆ Biztosítjuk az eszközök változatosságát az évszaknak megfelelően.
- ◆ Szokásrendszerükbe beépítjük a mindennapos tudatos mozgást, hogy ez a gyerekek természetes igényévé váljon.
- ◆ Megteremtjük a szükséges feltételeket a nagy - és finommotorikus mozgásokhoz a csoportszobában, tornaszobában és az udvaron egyaránt.
- ◆ Figyelembe vesszük a tehetséges és a saját nevelési igényű gyerekek mozgásigényét, eltérő képességeit.
- ◆ A testnevelés megszervezésénél és bevezetésénél az óvónő tartsa szem előtt a csoport egészségi állapotát, teherbíró képességét, egy-egy gyermek fáradékonyságát, teljesítőképességét.
- ◆ Biztosítsa az óvónő a gyerekek aktivitását, a mozgás élményszerűségét.
- ◆ Adjon lehetőséget az óvónő arra, hogy a gyerekek egymást segítsék.

Gyermeki tevékenységek:

- ◆ Nagymozgást fejlesztő gyakorlatok: járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás, függeszkedés gyakorlatok.
- ◆ Egyensúly-fejlesztő gyakorlatok: állás, járás, kúszás, mászás, ugrás, hossz tengely körüli gurulás, guruló átfordulás, padgyakorlatok. Szabadidőben pörgő, forgó, ringatózó, hintázó, lengő mozgások, rollerezés.
- ◆ Szem – kéz, szem - láb koordinációs gyakorlatok: labdadobás, járás, futás, szökdelő ugrás, függés, mászás gyakorlatok.
- ◆ Finommotorikát fejlesztő gyakorlatok: kézfej, ujj, lábfej, lábujj gyakorlatok.
- ◆ Statikai hibák koordinálása, megelőzése: gerincgyakorlatok, lábboltozat erősítés.

2 – 3 – 4 éveseknél:

- ◆ A természetes nagy mozgások fejlesztése érdekében a gyerekeknek legyen lehetőségük minél több csúszásra, mászásra, bújásra a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

4 - 5 éveseknél:

- ◆ Nagyobb hangsúlyt kap a szem - kéz, szem - láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Ennek érdekében álljon módjukban minél többet célba dobni, labdázni, ugrókötelezni.

5 - 6 - 7 éveseknél:

- ◆ A gyermekek mozgásuk és tevékenységük folyamán minél több eszközt használjanak, mert e közben is fejlődik finommotorikus képességük.

A játéktevékenység során a gyermekek úgy használják a tornaeszközöket, hogy önmagukat és társaikat ne veszélyeztessék. Az udvari játékban a nagyobbak mutassanak példát a kisebbeknek, és ha kell, segítsék őket.

Kapcsolat más nevelési területekkel

- ◆ Legszorosabb kapcsolatban az értelmi, a zenei, a környezeti neveléssel és az egészséges életmódra neveléssel van.
- ◆ A mozgásfejlesztés elősegíti a szellemi aktivitást.
- ◆ Hatással van a gyermekek értelmi fejlődésére, a hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalmak és keresztmetszornák fejlődését. A téri irányok és különböző formák bemozgásával fejlődik észlelésük.
- ◆ A testrészek, téri irányok és különböző formák megismerésével gyarapodnak ismereteik.
- ◆ Mozgás közben számtalan lehetőség nyílik a mennyiségi, formai, vizuális és környezeti tapasztalatok szerzésére, a testrészek nevének gyakorlására.
- ◆ Az óvodai élet során a gyermekek megszokják a rendszeres, tudatos testmozgást, így a természetes igényükké válik.
- ◆ A helyes életritmus, a mozgás és pihenés egyensúlya nagy fontosságú a gyermekek egészségének megőrzése szempontjából.
- ◆ Az edzés, valamint a megfelelő terhelést nyújtó séták, kirándulások alkalmával fejlődik a gyermekek betegségekkel szembeni ellenálló képesség és állóképessége.
- ◆ A különböző mozgások mondókával, dallal való összekapcsolása elősegíti az irodalmi és zenei élmények átélését, és hatással van a hangképző szervek az arcmimika fejlődésére. A népi mozgásos játékok, dalos játékok, táncok fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, és pozitívan befolyásolják érzelmviláguk fejlődését.
- ◆ Anyanyelvi neveléssel: a gyermekek képessé válnak verbális utasítások követésére, speciális kifejezésekkel szókincsük bővül.
- ◆ Az egészséges életmód kialakításával: a gyermekek mozgásigényének kielégítése az életkori és egyéni sajátosságokra épülő mozgásanyag gyakorlása elsődleges hatást gyakorol az életmódbeli szokások alakításában.

7.6. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENYSÉG MEGISMERÉSE

Cél:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – emberi – tárgyi világ értékei iránt.
- A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása.
- A gyermekek természet és környezettudatos magatartásának kialakítása.
- Komplex cselekvés útján a természet-és a környezetvédelem fontosságának megismertetése.

Ez a komplex foglalkozás, mint elnevezéséből is kitűnik, szeretné egységben megmutatni és érzékeltetni azt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli étellel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermekek számára.

Feladatunk:

- Azt kell benne megerősíteni, hogy mennyire összefügg mindez egymással, és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.
- A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben, vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak. Megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- A komplex foglalkozáson tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

Óvodapedagógus feladatai:

- ◆ A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása. Konkrétumok megtervezése pl. a kirándulásokkal, ünnepekkel, gyűjtött tárgyakkal kapcsolatban.
- ◆ Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- ◆ Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- ◆ Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- ◆ Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- ◆ Biztosítani a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, virágoskert működjenek.
- ◆ A környezet és természetrombolásának és pusztításának példáit is megmutatja.
- ◆ Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. hulladékkezelés, szelektálás.
- ◆ Elemi közlekedési szabályok megismertetése.
- ◆ Múzeumlátogatás szervezése.

Módszertani alapelveink:

- ◆ A gyerekek ismereteit élménynyújtással bővítjük.
- ◆ Kialakítjuk a gyermekekben a pozitív érzelmi viszonyt a természethez, az emberi alkotásokhoz, személyes példamutatáson keresztül.
- ◆ Érvényesítjük a környezet tevékeny megismerését a gyermekek aktivitására építve,

erősítve a felfedezésben az önállóságot.

- ◆ Törekszünk a komplexitásra, a környezeti összefüggések megismerésében.
- ◆ Szem előtt tartjuk a tudományos alapú ismeretek nyújtását, érthetőségét.
- ◆ Hangsúlyozzuk a környezetvédelem jelentőségét.
- ◆ A természet védelmére, a természeti értékek megbecsülésére nevelünk.
- ◆ A gyermekeket olyan ismeretekhez juttatjuk, amelyek segítik őket az életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, ismeretek folyamatos elsajátításán keresztül.

Falusi környezetben, a természettel szorosan együtt élve, gazdag lehetőségek adódnak a természet megismerésére, megszerettetésére, és a természetvédelem megalapozására.

Színterek

Csoportszoba:

Természetsarok kialakítása

- növényápolás, gondozás, cserepes növények átültetése, talajcsere,
- kísérletek (pl. virágfestés, szennyezett és tiszta víz hatása a növényekre)
- megfigyelések
- fűszernövények vetése –gondozása felhasználása
- évszakoknak megfelelő tablók készítése,
- élő és élettelen "tárgyak" gyűjtése

Udvar (kert):

- sziklakert,
- virágoskert
- gyógy-és fűszernövénykert telepítése

Ezek folyamatos gondozása, termés-betakarítás, felhasználás (munka közbeni megfigyelések, víz, fény, talaj igények stb.)

- "fogadj örökbe egy fát" gondozása, megfigyelése
- udvar tisztántartása (gereblyezés, évszakonkénti szükséges munkák elvégzése)
- környezetünkben és a munkák során felbukkanó élőlények megismerése

Óvoda szűkebb környezete adta lehetőségek:

- A település fontosabb intézményei egymástól nem messze találhatóak. Séták alkalmával már a kiscsoportosokkal is megismertethetők.
- Óvoda központi fekvésű, közlekedési ismeretek jól szemléltethetők és elsajátíthatók.
- Rét közelsége, jellegzetes állat és növényvilág megfigyelésére ad lehetőséget (természetes vizek védelme, lehetőségek kihasználása a természetvédelem területén, madárvilág megfigyelése, néhány faj ismerete).
- Házi állatok saját környezetben való megfigyelése, megismerése. (Folyamatos fejlődés, megfigyelése).

Életkoruknak megfelelő szinten, bekapcsolódás a környék betakarítási munkáiba (kukoricatörés, almaszedés, szőlőszüret).

Tágabb környezet adta lehetőségek:

- Kiskunsági Nemzeti Park növény és állatvilágának megfigyelése, megismerése, védelme (néhány megfigyelt növény és állatfaj felismerése) gyermekek figyelmének ráirányítása környezetünk gazdag növény és állatvilágára, pozitív érzelmi hozzáállás

kialakítása, ezzel megalapozva a természetet védő és megbecsülő, környezettudatos életre nevelést.

- Óvodai éveik alatt legalább egyszer, valamelyik vadsparkba látogatás.

Gyermeki tevékenységek:

- ◆ A gyermekek az óvónő irányításával a mindennapi tevékenységek közben megismerkednek környezetükkel.
- ◆ Képesek tájékozódni az óvoda környékén és helyiségeiben.
- ◆ Megfigyelik a természeti környezetet, és élményeket gyűjtenek.
- ◆ Örömmel gyűjtik a természet kincseit.
- ◆ Szívesen beszélnek élményeikről, kérdéseket tesznek fel.
- ◆ Felfedezéseik során olyan tapasztalatok birtokába jutnak, melyek a környezetben való biztos eligazodáshoz szükségesek.
- ◆ A felfedezések során élményekhez jutnak, melyek erősítik kötődésüket a természethez, megtanulják annak védelmét.
- ◆ Szimulációs játékokban megjelenítik a velük történő eseményeket, az általuk ismert foglalkozásokat, megnevezik a testrészeket, érzékszerveket és azok védelmét, egészségvédelmét.
- ◆ Ismerik a helyes gyalogos közlekedés szabályait, a főbb közlekedési eszközöket.
- ◆ Színeket és árnyalatokat felismerik különböző tevékenységek közben.
- ◆ Megfigyelik a növények, állatok fejlődését különböző időszakokban.
- ◆ Megismerik az állatokat, azok jellemző tulajdonságait, össze is hasonlítják őket.
- ◆ Tevékenyen részt vállalnak az óvodai környezet formálásában.
- ◆ Család tagjait, munkáját, játékokat reprodukálják.
- ◆ Évente több alkalommal szervezünk sétákat a közeli „gazdaságokba”, tanyákra, ahol megfigyeltetjük a növényeket és a ház körül élő állatokat.
- ◆ Udvaraink jó lehetőséget biztosítanak a kisebb állatok, rovarok, bogarak megfigyeltetésére.
- ◆ Zöld jeles napok megünneplésével (Állatok napja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak-és Fák Napja,) ráirányítjuk a figyelmet a környezetvédelemre.
- ◆ Környezettudatos szemlélet kialakítására törekszünk a szelektív hulladékgyűjtéssel, felhívjuk gyermekeink figyelmét a takarékosságra (víz, energia, papír, stb.)
- ◆ A gyermekek természeti –és tárgyi környezetéről nyert ismereteit, a csoportokban található ismeretterjesztő könyvek és lexikonok biztosításával bővítjük. A gyermekek által gyűjtött képekből, - különböző témakörökben - albumokat készítünk az ismeretek rögzítése, rendezése céljából.
- ◆ Gyakoroltatjuk a gyalogos közlekedésszabályait, forgalomban figyeltetjük meg a személy –és teher-szállító járműveket, a helyi közlekedés jellegzetességeit. Az utazások során megalapozzuk a helyes viselkedési szokásokat, megtanítjuk gyermekeinket tájékozódni a világban.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében

- A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel

párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

Kapcsolat más nevelési területekkel

A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet. Maguk a természeti és társadalmi témakörök is több ponton kapcsolódnak egymáshoz, összefüggnek.

Szervesen kapcsolható a gyermekek alapvető tevékenységéhez, a játékhoz. A természeti és társadalmi környezetből szerzett ismereteiket játékukban felhasználják, és folyamatosan gyakorolják, munkatevékenységükben alkalmazzák.

A látvány az esztétikum érzelmileg viszi közelebb a gyermekeket a természethez. Az attitűd pozitív irányú formálásához segítségül hívhatjuk a művészeteket.

Tevékenységeket végezhet a gyermek: természetes anyagokat gyűjthet, lenyomatokat, képeket készíthet. Bábot, figurákat készíthetünk ezekből az anyagokból, vagy a csoportszobát díszíthetjük vele, motiváláshoz használjuk őket.

Matematikai foglalkozással: eszközként alkalmazunk természetes anyagokat. A relációs összehasonlításokat a természet megfigyelésekor gyakorolhatjuk számtalan szituációban.

Mindez nem nélkülözheti az anyanyelv használatát, hisz közvetítő az emberi kapcsolatokban. Beszédkészséget fejlesztünk, szókincset gyarapítunk, miközben a természeti és társadalmi környezettel ismertetjük meg őket.

7.7. MATEMATIKA

A matematika az óvodai nevelésben, komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére, tevékenységére, tehát megismerési vágyára épül. A matematikai nevelést tehát komplex feladatként értelmezzük, de a fejlődés érdekében a kötött foglalkozási keretet is beépítjük a nevelés folyamatába. Mindenkor figyelembe kell venni a gyermekek életkori sajátosságait.

Az óvodai nevelésnek építenie kell a gyermek korábbi tapasztalataira. Az óvodában, az életkori sajátosságok miatt a matematikai tanulás több formája valósul meg:

- utánzásos, minta- modellkövető;
- spontán, játékos tapasztalatszerzéssel;
- az óvónő által irányított megfigyelésre épülő;
- gyakorlati probléma- és feladatmegoldó;
- a gyermeki kérdésekre adott magyarázatok,
- az óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra, még akkor is, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható. Az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal (invariancia, állandóság hiánya) a matematikai nevelés folyamán is számolni kell. Fontosnak tartjuk, hogy kisgyermekkorban a család által nyújtott

matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel.

Amikor a környezet megismeréséről beszélünk, fontos leszögeznünk, hogy a tárgyak, jelenségek tulajdonságainak alapvető jegyei közé tartoznak formai, mennyiségi jellemzőik, halmazállapotuk is.

A környezet változásainak megfigyelése sem képzelhető el matematikai alapismeretek nélkül. A matematikai tapasztalatszerzés tehát természetes környezetben a legeredményesebb. A matematikai nevelés hozzájárul a gyermekek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához.

A környezet megismerése során szerzett élmények, tapasztalatok a matematikai tevékenységek lehetőségének tárházát kínálják a nevelés számára.

Játék és szabadidőben folyamatosan létrejönnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására. Kötött formában rendszerezzük, rögzítjük – gyakorlással – a megszerzett ismereteket, a tehetséges, a hátrányos helyzetű és etnikai kisebbséghez tartozó gyerekek fejlesztésére külön figyelmet szentelünk.

Cél:

- ◆ Megteremteni annak a lehetőségét, hogy tevékenykedés, cselekvés során fejlődjenek gyermekeink képességei, alakuljon ki bennük pozitív viszony a későbbi matematikához úgy, hogy közben többször megélhetik, átérezhetik a felfedezés, rátalálás, felismerés és tudás örömet.
- ◆ Fejlesztő - nevelő munkánkat a valóság megismerésével, érzékelés, észlelés, megfigyelés útján két szinten erősítjük.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- ◆ Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- ◆ Az óvónő által kezdeményezett matematikai tartalmú tevékenységeknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

I. szint:

Matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése.

II. szint:

Intenzív fejlesztés, iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben, a tevékeny élet megkedveltetése.

Módszertani alapelveink:

- ◆ Pozitív érzelmi viszony kialakításával segítjük a problémahelyzetek megoldását.
- ◆ Érdeklődésüket felkeltve, képességeikre építve fejlesztjük a matematikai ismereteiket.
- ◆ A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten, és kötötten valósítjuk

meg.

- ◆ Szemléletesség, érthetőség jellemzi a matematikai ismeretátadásunkat.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- ◆ Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- ◆ Az óvónő által kezdeményezett matematikai tartalmú tevékenységeknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- ◆ A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.

Gyermeki tevékenységek:

- ◆ Aktivitásuk és érdeklődésük során tapasztalatokat szereznek a közvetlen és tágabb természeti, emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- ◆ Tárgyakat, személyeket, halmazokat hasonlítanak össze, válogatnak szét, sorba rendeznek, összemérnek, párosítanak szabadon, vagy megnevezett tulajdonság szerint.
- ◆ Tárgyak, eszközök, személyek segítségével, manipulálással matematikai tevékenységeket végeznek.
- ◆ Sorozatokat készítenek mennyiségi tulajdonságok szerint.
- ◆ Egyszerű megállapításokat fogalmazznak meg, eldöntik annak igazságát.
- ◆ Változásokat ismernek fel, megmutatnak, megneveznek.
- ◆ Irányított összehasonlításokat végeznek, kérdések szerint.
- ◆ Tárgyakat, halmazokat mérnek össze matematikai tulajdonságuk alapján.
- ◆ Megismerik a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát, tő és sorszámokat.
- ◆ Szabadon építenek különféle elemekből, lemásolnak, síkbeli alkotásokat hoznak létre.
- ◆ Tapasztalatokat szereznek a tükrös és nem tükrös alakzatokról.
- ◆ Tájékozódnak a térben és síkban ábrázolt világban, nyitott és zárt vonalak között.
- ◆ Azonosítják és megkülönböztetik az irányokat.

Kapcsolat más nevelési területekkel:

Szoros a kapcsolata a nevelés többi területével, leginkább a környezet megismerésére neveléssel, amely segíti a gyermekek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozását, és ezzel segíti értelmi s érzelmi fejlődésüket.

7.8. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munkatevékenység a gyermeki személyiség formálásának fontos eszköze. Általa fejlődnek olyan személyiségjegyek, mint a kötelességtudat, az önállóság, a felelősségérzet, a kitartás.

Cél:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek kompetenciák alakítása:

- ◆ kognitív: pontosan tudják mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük munkaszervezési készségük
- ◆ érzelmi akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- ◆ szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk

Óvodapedagógus feladatai:

- ◆ A játékos tevékenység helyett az aktív tevékenység jelzős szerkezet használata.
- ◆ (A mögöttes való attitűd: a játék és a munka megkülönböztetése).
- ◆ Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során:

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

Jól szolgálja a testi fejlődést, a mozgást. A tevékenységek során építjük a gyermek utánzási vágyára, kíváncsiságára, a szabad választás lehetőségét meghagyva a fejlődés jellemzőire. Arra szoktatjuk a gyermekeket, hogy a munkát szükséges és hasznos dolognak tekintsék. A munka jellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során a gyermek megéli a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák értékek, szabályok kialakulásához vezet.

Feladataink:

- ◆ Keltsünk érdeklődést a munka iránt.
- ◆ Munkakészségek és képességek kialakítása.
- ◆ A munka folyamán erősítsük a gyermekekben a segítséget, együttműködést, az együttes munkáért érzett felelősséget.
- ◆ Biztosítsunk megfelelő, biztonságos eszközöket a sokszínű tevékenységhez..
- ◆ Kiemelt helyet kapjon a nevelés folyamán a biztonsági és egészségügyi előírások betartása, betartatása.
- ◆ A nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.
- ◆ Folyamatosan biztosítsa, bővítsa a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- ◆ A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- ◆ Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- ◆ Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.

Az óvodai munka területei az óvodákban:

- ◆ Önkiszolgálás – saját személyével kapcsolatos feladatok elvégzése-felnőtt segítségével.
- ◆ Naposi munka – fejlettségtől függően a kialakult szokásoknak megfelelően örömmel végezzék el a feladatokat.
- ◆ Alkalmoszerű megbízások – a nap folyamán kialakult tevékenységek közben kisebb segítségeket kérhetünk.

Növény és állatgondozás:

- ◆ Óvodán belül: élősarok, virágoskert.
- ◆ Óvodán kívül: a családok bevonásával részt vehetünk egy-egy munka megismerésében- (almaszüret, kukoricatörés, szőlő szüret stb.)
- ◆ Szükségleteket kielégítő munka: olyan tevékenységek melyeket élveznek a gyerekek sütés, vitaminaláta készítés.
- ◆ Környezet rendjének megőrzése: szervezeten és tudatosan óvjuk, védjük a természetet, és erősítjük a gyermekekben az ehhez kapcsolódó viselkedési normákat.
- ◆ Felvállalt feladatok: Az óvodák külső és belső környezetének tisztántartása. Az évszakoknak megfelelő munkavégzés. sepregetés hólapátolás stb.

A gyermeki munka sajátosságai:

- otthonról hozott tapasztalatokon is alapul,
- önállóan választható,
- rendszeres, folyamatos.

7.9. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tanulás célja:

- ◆ A gyermekek gyakorlati tevékenységbe ágyazottan jussanak el a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére.
- ◆ Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben hasson a gyermekek motoros, szociális és verbális és mentális fejlődésére.
- ◆ A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.
- ◆ A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvónő megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadásának biztosítása.

A tanulással kapcsolatos feladatok:

- ◆ Problémaszituációk teremtése.
- ◆ A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- ◆ A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenység biztosítása.
- ◆ A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- ◆ Értelmi képességek fejlesztése.
- ◆ Az óvónő biztosítsa a tanulás, tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését.
- ◆ Az óvodai tanulás épüljön a játékos jellegre, eszközben, eljárásban és módszerekben.
- ◆ A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyerekek közvetlen környezetéből származzanak.
- ◆ Érzékelés, észlelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet, képzelet fejlesztése (értelmi képességek).
- ◆ A kutatásra, felfedezésre, vizsgálódásra, gyűjtögetésre ösztönző lehetőségek megteremtése.
- ◆ Erkölcsei normák megalapozása az óvodáskorban.
- ◆ Programunkban nem csak, hogy el kell viselni a „másságot”, de együtt élünk a sokszínűséggel.
- ◆ Az eltérő szokások, nyelvek, kultúrák, életmódok, műveltségek, anyagi lehetőségek összeegyeztetése azon a szinten, amely szinten egy csoport együtt kell, hogy éljen napi több órán át.
- ◆ Nem célunk az eltérő értékek összemossa, egyesítése, nem célunk az „egyformásítás”, de célunk az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékra) készítető légkör kialakítása.
- ◆ A „mi-tudatban” benne van „én-tudat” is, az „éntudat” pedig, adott esetben, „mi-tudattá” alakulhat.

A tanulás lehetséges formái:

- ◆ Utánzásos minta és modellkövetés;
- ◆ Spontán játékos tapasztalatszerzés;
- ◆ A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- ◆ Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés;
- ◆ Gyakorlati probléma és feladatmegoldás;
- ◆ Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.
- ◆ Kötetlen, kötelező foglalkozás, szabad foglalkozás.

Óvodapedagógus feladatai:

- ◆ Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- ◆ A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- ◆ Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.
- ◆ Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva a gyermek cselekvéseiben.

- ◆ Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

8 HAGYOMÁNYRENDSZERÜNK

Az ünnepek, ünnepélyek jelentős események az óvoda életében. A közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítik a közösséghez való tartozás érzését, megerősítik a hagyományokat, és közel hozzák a tágabb és szűkebb környezet jelentős eseményeit.

Az óvodai élet szokásai, hagyományai és ünnepei mással nem helyettesíthető érzelmi élményre, átélésre, gazdagon motivált sajátos tevékenységekre biztosítanak lehetőséget.

A közös készülődés, tervezgetés, a holnap öröme távlatot jelenthet gyermekeink számára. Az ünnepi előkészületek rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására nyújtanak alkalmat.

Az előkészület a csoportokon belüli közösségi érzés, az együvé tartozás élményének megélését biztosítja. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplőbe öltözött gyermekek, felnőttek és vendégek. Fontos, hogy az ünnep ritka, kiemelkedő alkalom maradjon. Bármilyen formában és bármilyen tartalommal ünnepelünk, mindig a gyermek legyen a középpontban.

Csak azt ünnepeljük, ami közel áll a gyermekekhez, aminek érzelmi töltése az ünnep lényegét érezteti meg a gyermekekkel. Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a neveléshez.

Az óvodai ünnepek előkészítése a szülőkkel való párbeszéd és szoros együttműködés fontos színterei. Az ünnepek a legjobb lehetőséget nyújtják az óvodában a sajátos, egyéni arculat megteremtésére és megmutatására

A gyermekek életébe ágyazva jelenítjük meg az ünnepeket, melyek a családdal együtt az érzelmi nevelésre és a hazaszeretetre összpontosítanak.

Célunk:

Az óvodai nevelési módszerek segítségével, a gyermekek spontán szerzett tapasztalataival és célirányos bővítéssel érzelmek átéléséhez segíteni a gyermekeinket. Kulturális értékeink, helyi hagyományaink megismertetése a jeles napokhoz kötődő szokások, néphagyományok felelevenítésével, a család – óvoda kapcsolatának erősítése az óvodában hagyományá vált ünnepek, rendezvények által.

Feladataink:

Hagyományörzés, népi kultúra ápolása, értékeinek beépítése a kisgyermekek nevelésébe. Népszokások eredetének, jelképeinek, a hozzájuk kapcsolódó népi játékoknak, népmeséknek, népdaloknak megismertetése. A népi kismesterségek alapjainak elsajátíttatása a gyermekek életkorának megfelelően. A közösséghez való tartozás érzésének kialakítása az együtt átélt élményeken keresztül.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

- ◆ Minden csoportban hagyomány a gyermekek köszöntése **születésnapjukon**, esetleg **névnapjukon**. A köszöntés minden csoportban másképp zajlik, az ott kialakított szokásnak megfelelően.
- ◆ Valamennyi csoportban versekkel, dalokkal köszöntik a **Mikulást**.
- ◆ Az **Anyák napi** köszöntés a csoportokban meghitt, bensőséges hangulatban történik. A kis-, és középső csoportosok ízelítőt adnak az év közben tanultakból.
- ◆ Az **Évzáró ünnepségen** bemutatják a nagycsoportosok a szülőknek kedvenc verseiket, legkedvesebb dalukat. Az iskolába menő gyermekek elbúcsúznak az óvodától, kisebb társaiktól.
- ◆ **Gyermeknap**, alkalmából az óvodapedagógusok a szülők segítségével színes programokat szerveznek a gyermekek számára.
- ◆ **Egészségét, Egészségnap** a családok bevonásával.
- ◆ **Kirándulás**

Jeles napok:

- ◆ Állatok világnapja
- ◆ Víz világnapja
- ◆ Föld napja
- ◆ Madarak, fák napja

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek:

- ◆ A **szüreti** hagyományokat felelevenítjük a csoportokban, illetve részt veszünk a község falunapi rendezvényén.
- ◆ Az **adventi** időszakot és a karácsonyi ünnepet a gyermekek a csoportjukban és közösen is átéljük. Célunk az ünnepi hangulat megteremtése, az óvodai környezet esztétikai élményt adó átrendezése, díszítése. A gyermekek versekkel, énekekkel, kézműves délelőttön készült ajándékkal készülnek, lucáznak, betlehemet látogatnak.
- ◆ A **farsangot** közösen üljük meg, jelmezbemutatóval, a gyerekek megvendégelésével, vendég előadóval, a szülők részvételével.
- ◆ A **húsvéti** népszokások továbbélését segítjük elő az ünnepi előkészületekkel: locsoló vers tanulása, közös kézműves délelőttön tojásfestés, barkácsolás, húsvéti dekoráció készítése.
- ◆ **Pünkösdhöz** kapcsolódó népszokások felelevenítése.

Nemzeti ünnepeink:

A nemzeti ünnepeinkről történő megemlékezés csoportszinten történik a gyermekek életkorának és fejlettségének figyelembevételével. Megérezzük az ünnepi hangulatot, amely később alapja lesz a mélyebb tartalom megértésének.

- ◆ Március 15-én alkalmat teremtünk a hazaszeretet érzésének közvetítésére, ismerkedünk a jelképeinkkel, felkeressük a község köztéri ünneplő helyét, ahol

elhelyezzük a közösen készített zászlókat. A nagycsoportosokkal ellátogatunk Kiskőrösre, Petőfi Sándor szülőházához.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az óvoda hagyományos ünnepeit hangulatilag előkészíti, megszervezi, lebonyolítja.
- Felkészíti a gyermekeket.
- Biztosítja az ünnephez szükséges eszközöket, dekorációt.
- Mindent megtesz az ünnep zavartalan, sikeres lebonyolításáért.
- Szervezi a születésnapok, névnapok megünneplését.
- Csoportjával saját ünnepeket, hagyományt is alakíthat, szervezhet.
- Bevonja a szülőket is az ünnep előkészületeibe, esetleges lebonyolításába.
- Az SzMK - tagokkal együttműködve szervezi az ünnepségeket, rendezvényeket.
- A gyermekek óvodai életét színesebbé, gazdagabbá teszi, biztosítja az ünnepek boldog meghitt hangulatát.

9 KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

Az óvodás korú gyermekek fejlődésbeli eltérései olykor szembetűnőek. Az életkori szakaszok, hasonló jelenségeket, fejlettséget eredményeznek, de a hasonlóság mögött gyakran eltérő szintek fedezhetők fel.

Sajnos a tapasztalatunk azt mutatja, hogy nő a problémás, SNI és BTMN gyermekek száma. Az ő képességeik elmaradnak az életkoruknak megfelelő szinttől. Értelmi képességeiknek, tanulási készségeiknek fejlesztését, még hatékonyabbá kívánjuk tenni. Az óvoda keretein belül fejlesztő pedagógus foglalkozik velük a szakértői véleményben megadott óraszámban.

9.1. BTMN-ES GYERMEK NEVELÉSE

Meghatározása:

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Cél: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a differenciáló pedagógia és szakszolgálat bevonásával a fejlődés megindítása, elősegítése, felzárkóztatás.

A BTMN-es gyermek fejlesztéséhez szakértői bizottság szakemberei (pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, mozgásterapeuta) megfelelő terápiát, fejlesztést javasolnak, melyek lehetnek logopédiai-, mozgás-, grafomotoros fejlesztés, diszlexia prevenció, pszichoterápia.

Általában a gyermekek óvodapedagógusi kezdeményezésre kerülnek kivizsgálásra. Az óvodapedagógusok hamar felfigyelnek az eltérő magatartási, érzelmi jellemzőkre.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése

- Szakértői bizottság szakvéleménye alapján jelöli ki a terápia fő lépéseit, feladatait, fejlesztési területeit.
- A terápiát óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus és logopédus tartja, egyéni fejlesztési terv alapján.
- Kiscsoportos formában (szükség esetén egyéni fejlesztéssel) történik,
- Óvodapedagógus differenciált nevelése-fejlesztése, kis lépések, tolerancia, egyéni szükségletekhez való igazodás.

Az óvodapedagógus feladata:

- ◆ Személyes példamutatás az elfogadásban, a beilleszkedés segítése.
- ◆ Tünetek észlelésekor a család bevonása, szakértői vizsgálat kezdeményezése.
- ◆ Együttműködik a szakemberekkel.
- ◆ Szakértői bizottság/Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményében javasoltak figyelembevétele.
- ◆ Gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét.
- ◆ Egyéni, kiscsoportos foglalkozás biztosítása, változatos módszerek és munkaformák alkalmazása.
- ◆ A családdal szoros kapcsolattartás, segítő tanácsadás.
- ◆ A gyermekközösség pozitív hozzáállásának alakítása, az elfogadás motiválása.
- ◆ A részképessegek fejlesztése, felzárkóztatás, iskolára való felkészítés.
- ◆ Szakértői bizottság vizsgálatának kérelme.

9.2. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK, TANULÓ NEVELÉSE

Meghatározása:

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos
- pszichés fejlődési zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dyscalculia, dysgrafia, mutizmus, kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitás zavar).

Célunk olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, akik a szakértői vélemény alapján a többi gyermekkel együtt nevelhetők.

A sérült illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb, folyamatosan biztosított speciális fejlesztése mellett a gyerekek életminőségének javítása, beilleszkedésük segítése.

Feltétele:

- ◆ A sérült gyerekek számára eredményeiket értékelő, másságukat elfogadó, fejlődésüket elősegítő, környezetet kialakítása.
- ◆ A sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztését megfelelő képzettségű szakember (gyógypedagógus) látja el, aki együttműködik az intézmény pedagógusaival.
- ◆ A gyerekek fejlődését pozitív irányba segítő speciális eszköztárt biztosítása.
- ◆ A gyerekek fejlettségének és életkorának megfelelő hatékonyabb tevékenységek, tanulási formák biztosítása.
- ◆ Olyan környezet kialakítása, melyben a tolerancia, a másság elfogadása érvényesül.
- ◆ A gyerekek adottságait, képességeit, figyelembe véve az egyéni bánásmód és az optimális fejlődés lehetőségének biztosítása.
- ◆ A nagymozgás fejlesztéshez szükséges eszközök (trambulín, billenő talp, mászóka, tányérhinta, stb.) biztosítása a gyerekek számára.
- ◆ A finommotorika fejlesztéséhez szükséges eszközök (gyurma, gyöngyök, papírok, olló, stb.) valamint az észlelés pontosabb működését segítő (látott, hallott, tapintott, mozgásos, stb.) fejlesztő játékok biztosítása a napi tevékenységek folyamán.
- ◆ A mozgásos tevékenységekhez szükséges helyet és eszközöket biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Cél:

- ◆ A diagnózisra építő, sokoldalú fejlesztés.
- ◆ Az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekre való lebontása, tervezése és végrehajtása.
- ◆ Cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembevétele.
- ◆ Az eltérő terhelhetőség figyelembevétele.
- ◆ Minden esetben egyénre szabott, egyéni fejlesztési terv készítése, rögzítése a fejlődési naplóban.

Óvónői feladatok és elvárások az SNI-s gyermekek nevelésével kapcsolatban

- ◆ A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni.
- ◆ Amennyiben részesült korai fejlesztésben, a korai fejlesztésre kell építeni.
- ◆ A sérült funkciók miatt biztosítani kell a folyamatos stimulációt és kondicionálást, a fejlesztés folyamatosságát, rendszerességét és a kiszámíthatóságát.
- ◆ A pedagógus türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa elengedhetetlen (ez a kivárási képessége).
- ◆ Kellő idő, alkalom, vagyis a munkához való időtöbblet biztosítása.

- ◆ A kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- ◆ A fejlesztés folyamata a szakemberek csoportmunkájával, a gyermekekre vonatkozó tapasztalatok rendszeres megbeszélésével /fejlesztő pedagógus, logopédus/.
- ◆ Személyes példaadás biztosítása, melynek hatására a gyerekek toleranciát tanulnak, elfogadják társuk többiekétől eltérő tulajdonságát.

Tartalma

- ◆ A testséma alakulásának, a testrészek differenciált megismerésének elősegítése, a testrészekkel végzett mozgásokon keresztül.
- ◆ Értelmező szabályjátékok, társasjátékok, kártyajátékok, logikai játékok szervezése, a részképesség zavarok enyhítése érdekében.
- ◆ A közvetlen ismeret- és tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtése.
- ◆ A pozitív érzelmi viszony kialakítása a probléma helyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához.
- ◆ Szabályjátékok segítségével a feladattudat, feladattartás, szabálykövetés kialakítása.
- ◆ Nagyméretű tükör biztosítása a testséma, a testfogalom, önmaga felismerése, és az oldaliság alakításához.

Egyéni fejlesztés: a fejlesztőszakember (gyógypedagógus, logopédus) külön helyiségben foglalkozik a gyerekekkel, főként, amikor a gyerekek nem képesek kis csoportokban sem együtt dolgozni társaikkal, figyelmük nagyon csapongó, fejlődési ütemük nagyon eltérő. Az egyéni fejlesztés fejlesztési terv alapján azokra a funkciókra, képességekre terjed ki, amelyek elmaradást vagy zavart mutatnak.

Mikrocsoportos fejlesztés: a fejlesztő szakember 2-3 hasonló problémákkal küzdő gyerekekkel foglalkozik. Ebben a tevékenységformában már a gyerekek képesek együtt dolgozni, figyelmesek egymás iránt, örülnek egymás sikereinek.

Fejlesztés az óvodai csoportban: a fejlesztést végző óvónő, fejlesztőpedagógussal, gyógypedagógussal együttműködve, azok útmutatásai alapján-fejlődést elősegítő játékos módszerek alkalmazásával végzi munkáját.

Fejlesztés otthon: fejlesztés fontos részét képezi a szülőkkel való együttműködés. Fel kell tárnunk a szülők előtt a gyerekek állapotát, minden kérdésükre őszintén válaszolunk. Éreztetjük a szülőkkel, hogy a gyerekek optimális fejlődésük érdekében nekik is van tennivalójuk, ötletekkel segítjük az otthoni fejlesztést.

A fejlesztés során arra törekszünk, hogy olyan készségek és képességek (teljesítmény igénye, nagyobb kitartás, jó beszéd-készség, problémaérzékenység, stb.) alakuljanak ki, amelyek az iskolai bevaláshoz szükségesek.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- a fogyatékoság típusának és mértékének figyelembevételével önmagához képest fejlődjön
- a sérülés arányában legyen alkalmazkodó képes

- törekedjen önállóságra, együttműködésre
- legyen képes önmagát elfogadó beilleszkedésre
- személyisége oly mértékben fejlődjön, hogy képes legyen az iskolai élet megkezdésére

9.3. TEHETSÉGGONDOZÁS

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Feltétele:

Több teret, időt, lehetőséget kell hagynunk a gyerekek spontán érdeklődéséből fakadó tapasztalásnak, ismeretszerzésnek, melyet okos irányítgatással kell terelgetni.

Tehetséggondozó tevékenységünk során a *gazdagítás/dúsítás* módszerét alkalmazzuk. Nagy figyelmet fordítunk a kisgyermek egyéni képességeit figyelembevevő differenciált fejlesztésre, valamint pszichikus képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás) fejlesztésére, mert ezen általános intellektuális képességek alapozzák meg a speciális képességeket.

Tehetséggondozásunk célja:

A tehetséges gyerekek „erős” oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségüknek fejlődését segíti.

Óvodapedagógusok feladata:

- ◆ Felismerni a tehetséget és megjelenési formáit.
- ◆ Segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben.
- ◆ Kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek megismerési, alkotási és speciális szükségleteit erősoldalának fejlesztése).
- ◆ Megfelelő, szeretetteljes légkör biztosítása.
- ◆ Sokféle tevékenységek kínálata, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányait.
- ◆ Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés.
- ◆ A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése.
- ◆ Elfogadó és támogató környezet kialakítása.
- ◆ Pedagógusok továbbképzésének biztosítása e területen.
- ◆ Partneri kapcsolat tehetségfejlesztési szakértővel a tehetséges gyermek fejlesztésének érdekében.
- ◆ A szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében, szakemberhez irányításuk.
- ◆ Segítségadás a szülőknek, a gyermeknek megfelelő iskola kiválasztásában.

10 HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FELZÁRKÓZTATÁSA

Hátrányos helyzetű gyerek az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vette és számukra rendszeres gyermekvédelmi támogatást, folyósítanak.

Súlyosan hátrányos (veszélyeztetett) helyzetű gyerekek a nem megfelelő magatartás, mulasztás, vagy körülmény miatt kerülnek olyan helyzetbe, hogy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésük gátolva, vagy akadályozva van.

Feltétele:

- ◆ Kölcsönös együttműködés, szemléletformálás, a gyermekek rendszeres óvodába járatása.
- ◆ Elhanyagolt gyerekek feltárása a szülői közösség bevonásával, a szakmai hálózat kapcsolattartásával.

Célja

- ◆ A családi nevelés hiányosságainak kompenzálása.
- ◆ A szociális beilleszkedés segítése.
- ◆ Biztonságérzet megalapozása, érzelmi kötődés az óvodához.
- ◆ Ösztönző társas kapcsolatok pozitív kialakítása.
- ◆ A gyerekek minél teljesebb mértékben érik el az optimális elvárható fejlettségi szintet, hogy viselkedésük életkoruknak megfelelő legyen.
- ◆ A kisebbségi identitástudat kialakítása és fejlesztése, a kisebbségi etnikum együttnevelése más gyerekekkel.

Feladata

- ◆ A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek feltárása, nyilvántartása, segítése. Az óvodai nevelés váljon a családi nevelés kiegészítőjévé.
- ◆ Az egészséges életmód szokásainak kialakítása a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása.
- ◆ A rendszeres életritmus, napirend megalapozása, kiemelkedő képességek felismerése és gondozása.
- ◆ A ránk bízott gyerekek legyenek képesek a harmonikus mozgásra, gondolkodásra, tanulási műveletekre.

Fontos szem előtt tartani, hogy ami az óvodáskorban megszerezhető, megvalósítható az a későbbiekben nem, vagy nehezen pótolható. A hiányos alapoknak pedig negatív hatása van a későbbi sikeres iskolai beválásra.

Rendkívül fontos szerepe van a biztonságot nyújtó, otthon pótló szemléletnek. Ebben az atmoszférában fejlődnek ki az érzelmi kötődések, az önállósulási, szocializációs folyamatok, és ez az alapja a tevékenységeknek, a fejlődésnek.

Nevelőmunkánk azon a szemléleten alapszik, hogy minden gyereket a maga fejlettségi szintjéről, a maga ütemének megfelelően a közösségi hatásokat, és kereteket felhasználva fejlesztünk, egyénileg és közösségen belül differenciáltan egyaránt.

11 A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Cél

- ◆ Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.
- ◆ Az intézményen belül a szegregáció mentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése, az esélyegyenlőség biztosítása.
- ◆ A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- ◆ Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.
- ◆ A halmozottan hátrányos helyzet gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek, részképesség problémával küzdő gyermekek részére egyénre szabott fejlesztő programot kidolgozása.

Feladat

- ◆ A HH/HHH gyermekek teljes körű beóvodázásával biztosítani az esélyegyenlőséget.
- ◆ Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés.
- ◆ Egyéni, differenciált készség -és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.
- ◆ Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.
- ◆ A gyerekek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése.
- ◆ Bátorító nevelés megjelenése az emberi kapcsolatokban.
- ◆ Kölcsönös tisztelet, feltétel nélküli szereteten alapuló kapcsolat kialakítása.
- ◆ Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés.

Szervezési feladatok:

- ◆ A HHH gyermekek óvodai beiratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása).
- ◆ Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- ◆ A szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása.

Nevelőtestület együttműködése:

- ◆ Rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével
- ◆ Esetmegbeszélések
- ◆ Hospitálások

Személyi feltételek

- ◆ óvodapedagógusok
- ◆ gyermekvédelmi felelős
- ◆ gyógypedagógus
- ◆ nyelv-és beszédfejlesztő óvodapedagógus
- ◆ zenei képességfejlesztő óvodapedagógus
- ◆ differenciáló szakpedagógus
- ◆ dajka

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik

- ◆ egyéni fejlesztéshez képességfejlesztő játékok
- ◆ vizuális eszközök
- ◆ vizuális tábla
- ◆ mozgásfejlesztést segítő eszközök, finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

Pedagógiai munkánk kiemelt területei

Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés készítése (részletes anamnézis) lehetőleg család-látogatás alkalmával

- ◆ **Egészséges életmódra nevelés**
 - egészségtudat kialakítása,
 - táplálkozási szokások alakítása,
 - mozgásra nevelés
- ◆ **Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés**
 - az intézményes nevelésbe való illeszkedés elősegítése,
 - bizalom-, elfogadás-, együttműködés érvényesítése
- ◆ **Kommunikációs nevelés**
 - szókinccs
 - nyelvi kifejezőképesség
 - beszédértés
- ◆ **Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése**
- ◆ **Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása**
 - környezettudatos magatartás alakítása pozitív minta alapján
 - differenciálás,
 - kooperatív tanulási technikák
 - egyéni fejlesztés,
 - szülőkkel való megújuló partneri kapcsolatok.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

Feladat

- ◆ Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek testi fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szakorvosi vizsgálatok (fogászat, szemészet, ortopédia) kezdeményezése, megszervezése.
- ◆ Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás a szülők számára, az együttműködő partnerekkel közös programok –pl. egészségnap –szervezése

- ◆ Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulásokon való részvétel és rendezvények látogatásának biztosítása).
- ◆ Szociális ellátó rendszerrel való aktív együttműködés (a rászorulóknak segítése a természetbeni és pénzügyi juttatásokhoz).

Együttműködés a szülőkkel

- ◆ Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- ◆ A gyermekek egyénre szabott beilleszkedésének biztosítása.
- ◆ Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
 - egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése,
 - gyermekmunkák bemutatása, elemzése,
 - szülők részvételi lehetőségének biztosítása a napi tevékenységek során
- ◆ Egyéni beszélgetések,
 - gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,
 - a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése,
 - a család erőforrásainak feltárása
- ◆ Szülői közösségek kialakítása
 - SZMK tagság,
 - rendezvények szervezése pl. őszi programok, adventi előkészületek, farsang, évzáró, anyák napja, stb.
- ◆ A partneri igény- elégedettségmérés eredményei alapján a szülői igények kiszolgálása a törvényi és a pénzügyi lehetőségek függvényében.

Együttműködés az óvodán kívüli szervezetekkel

- ◆ Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat
 - Szülők támogatása, erőforrásaik feltárása
- ◆ Védőnői hálózat
 - A gyermekek óvodai beiratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
- ◆ Szakmai szolgáltatók –Nevelési Tanácsadó
 - Konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások megtervezése, biztosítása
 -

Elvárt eredmény

- ◆ Megtörténik az intézmény körzetéhez tartozó HH/HHH gyermekek teljes körű beövodázása.
- ◆ Csökken az igazolatlan hiányzások száma.
- ◆ Csökken a HHH gyermekek körében az SNI minősítés.
- ◆ A HH/HHH gyermekek egyéni eredményei –a mérések alapján –10%-nál nagyobb mértékben nem maradnak el a csoport átlagtól.
- ◆ A HHH gyermekek megfelelő időben normál tantervű iskolában kezdhetik meg tanulmányaikat.

12 EGÉSZSÉGNEVELÉI PROGRAM

Az egészségfejlesztés területei :

- ◆ egészséges táplálkozás
- ◆ mindennapos testnevelés, testmozgás
- ◆ személyi higiéné
- ◆ testi és lelki egészség fejlesztése,
- ◆ a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- ◆ a bántalmazás, erőszak megelőzése
- ◆ baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

1. Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- ◆ Kulturáltkörülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- ◆ Szerveznek az óvónők a szülőkkel, támogatókkal közösen hetenként legalább egy gyümölcs-és zöldség-napot.
- ◆ Minden évben „Egészség hetet” rendezünk a szülők bevonásával.
- ◆ Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: kerüljék a

családi étkezés során a káros ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.

- ◆ Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- ◆ Óvodai napirendkeretében ismertetik meg az óvónők a dajkákkal együttműködve a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel- és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.
- ◆ Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot (pl projektek), játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- ◆ Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a tevékenységeknek. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.
- ◆ Az étkezések során előforduló mindenféle tejterméket kóstoljanak meg a gyerekek.
- ◆ Beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

2. Mindennapos testnevelés, testmozgás

Cél:

- ◆ A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres mozgás biztosításával, a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével.
- ◆ Mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- ◆ a szabad játékban a gyermek kötetlen, spontán természetes játékos mozgása közben,
- ◆ a testnevelés tevékenységen belül,
- ◆ mindennapi testnevelésen,
- ◆ differenciált mozgástevékenység során

Az óvodapedagógus feladata:

- ◆ Biztosítja a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet
- ◆ Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.

- ◆ Minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron).
- ◆ Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet.
- ◆ Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja.
- ◆ Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- ◆ Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).
- ◆ Lehetőséget biztosít a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésre.
- ◆ A testnevelési foglalkozásokba beépíti a tartásjavító tornát (10 perc).
- ◆ Boglárka Testkultúra vitamintorna beépítése.
- ◆ Mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése.
- ◆ Szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (sportnap).

3. Személyi és környezeti higiénia

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

- ◆ A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- ◆ Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- ◆ A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben.
- ◆ Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniját a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- ◆ A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt.
- ◆ Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

- ◆ Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.
- ◆ A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.
- ◆ Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- ◆ A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

- ◆ Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).
- ◆ A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- ◆ Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- ◆ Az ágyneműről és annak tisztításáról az óvoda gondoskodik, általában kéthetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.
- ◆ Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiénias szabályok kialakítása.
- ◆ Az óvadás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiénias szabályok betartatása a gyermekkel.
- ◆ A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda orvosa, fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével.

4. A testi, lelki, mentális egészség fejlesztése

Cél:

- ◆ A kiegyensúlyozott pszichés fejlődés elősegítése, a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodás támogatása, és pozitív hatás gyakorlása a gyermek személyiségének fejlődésére.
- ◆ A magatartási függőség, a szenvedélybetegségek kialakulásához vezető szerek fogyasztásának és a gyermeket veszélyeztető bántalmazásnak a megszüntetése.

Dohányzás megelőzésében az óvoda dolgozói modellként szolgáljanak, az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

Tevékenységek:

- Szabad beszélgetés kezdeményezésével élmények feltárása, vélemény-nyilvánítás a dohányzás ártalmainak elemzésére.
- Kirándulási élmények feldolgozása:

Napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (lebarnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erőkifejtés, sok mozgás.

- Városi, falusi élmények megbeszélése:

Az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.

- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről:

Saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan:

Károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabadlevegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek:

Mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

5. A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermekeket.

Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl ismételt fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget.

Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

- A pedagógus alapvető feladata a rábizott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési kezdetkor tájékoztatni kell a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem

elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkalni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

6. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Gyermekbalesetnek minősül minden olyan baleset, mely akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ◆ Az óvodában a nyitvatartási időben biztosítja a gyermek felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira.
- ◆ A balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítása, a gyermek biztonságra törekvő viselkedésének fejlesztése.
- ◆ Az intézményi óvó, védő intézkedések rögzítése az óvoda alapidokumentumaiban.
- ◆ A védő-óvó előírások ismertetése a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően.
- ◆ Az ismertetés tényének a csoportnaplóban való dokumentálásra.
- ◆ A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét.
- ◆ Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

Általános előírások

A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre.

Elsősegély doboz a fejlesztő szobában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

13 GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelem fogalma tágabb értelemben magába foglalja a gyermeket körülvevő környezetet. Benne a család, a nevelési, oktatási, és egészségügyi intézmények által biztosított feltételeket a születéstől a felnőtté válásig.

Nagy hangsúlyt helyez a gyermekek differenciált fejlesztésére, mindent el kell követnünk a gyermeki személyiség fejlődése érdekében.

E feladatnak való megfelelés legfontosabb feltétele az óvodákban dolgozó gyermekvédelmi felelősök és az önkormányzat gyermekjóléti, és gyermekvédelmi munkát végző szakembereinek összehangolt, hatékony munkája.

Ennek során biztosítani kell:

- az egészségnevelést,
- életkornak megfelelő szűrővizsgálatokat,
- életkorhoz kötött védőoltásokat,
- beiskolázás előtti vizsgálatokat.

A gyermekorvos, és védőnő figyelemmel kíséri a gyermek testi, és szellemi fejlődését, együtt működik az óvónővel, segítséget nyújt számára az iskolaérettség megítéléséhez. Egymást segítő közös munkájuk eredményeképpen sikerül felismerni idejében az enyhébb, de a gyerek sorsát befolyásoló fogyatékos állapotot, ami az időben megindítandó kezelés egyik feltétele.

A gyermekvédelmi munka tartalma:

- Évenként gyermekvédelmi terv készítése,
- Kapcsolattartás a Családsegítő szervezettel, Gyámhatósággal

Célja: Az eltérő szociokulturális körülmények között élő családok felkutatása, segítése.

Feladatok:

- Valamennyi pedagógus feladata a gyermeket veszélyeztető körülmények feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében való részvétel.
- Tájékoztatni a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről illetve elérhetőségéről.

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését,
- családlátogatás indokolt esetben,
- gyermekjóléti szolgálat értesítése probléma esetén,
- rendszeres hiányzás okát feltárni, szükséges intézkedést megtenni,
- rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás kezdeményezése,
- biztosítsa a gyereket illető jogok érvényesülését az óvodán belül,
- gyermekjóléti szolgálat keretében rendezett esetmegbeszélések meghívottja, rendszeres résztvevője.

Az óvoda vezetője felel intézményében a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért, és ellátásáért.

Gyermeket megillető jogok:

A gyermeknek joga van:

- Testi, értelmi, és erkölcsi fejlődését biztosító saját családi környezetben történő nevelkedéshez.
- Emberi méltósága tiszteletben tartásához, bántalmazással elhanyagolással szembeni védelemhez. Ennek a jognak az érvényesülését segíti az őt körülvevő személyek jelzési kötelezettsége.
- Szabad véleménynyilvánítási jog illeti, illetve hogy tájékoztatást kapjon jogairól és kötelezettségeiről fejlettségi szintjének figyelembe vételével.
- Joga van családjában, hozzátartozóival együtt élni. Anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt nem választható el a családtól. Az anyagi veszélyeztetettség megszűnésének eszköze a rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.

A gyermekvédelmi törvény a veszélyeztetettségéről:

Olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A veszélyeztetettség okai:

- Anyagi okok
- Környezeti okok:
 - a gyereket gondozó szülők életvitelében, nevelési tevékenységében felmerülő negatívumok, pl. bűnözés, alkohol, drog, elhanyagolás, bántalmazás
- Magatartási ok, amely a fenti körülmények hatására alakultak ki a gyermekben
- Egészségi ok a gyereket ellátó személy betegsége, amely akadályozza a gyermek megfelelő ellátását, ill. a gyermek olyan betegsége, amelyet a család külső segítség nélkül nem tud megoldani.

Hátrányos helyzetű (eltérő szociális körülmények közül) gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.

A veszélyeztetett, ill. hátrányos helyzetű gyermekek segítségének konkrét formái:

- Térítési díjkedvezmény vagy átvállalás
- Esetenkénti ruhaneműgyűjtés
- Javaslatétel különböző adományok kiosztására
- A szülő által elmulasztott gondozási feladatok esetenkénti pótlása (testápolás), gondozási, nevelési normák, szokások erősítése a szülők felelősségének kiemelésével.

A gyermekvédelmi munkához fontos a szülők megnyerése és az állandó kapcsolattartás.

A gyermekek érdekében az egyéni bánásmód fokozott érvényesítését tartjuk fontosnak.

Az integrációs nevelés

- esélyt adunk arra, hogy a gyermekek képességeiknek megfelelően fejlődjenek

- megtaníttjuk a gyermekeket, hogyan éljenek egy közösségben
- tapasztaljuk, hogy nő a halmozottan hátrányos helyzet gyermekek száma
- a családok nem kis hányada segélyekből, családi pótlékból tengeti életét, gyakran veszélyeztetve a gyermekek egészségét.

Az integrációs nevelés célja:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása.
- A közösségbe való beilleszkedés segítése.
- A családi háttérből származó kulturális és szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása.
- Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában.
- Felelősségérzet, feladattudat kialakítása a gyermekekben.

Nevelőtestület együttműködése:

- Továbbképzések szervezése,
- Egyéni fejlesztési tervek kidolgozásának segítése, fejlesztések követése.
- Fejlesztésekhez szakkönyvek beszerzése, közös értelmezése.
- A szükséges dokumentumok elkészítése, begyűjtése.
- Együttműködés segítése szülőkkel, iskolával, egészségügy, szakszolgálatok dolgozóival.

Dokumentáció: Egyéni fejlődési napló

14 BOLDOG ÓVODA

Csatlakoztunk a programhoz, mivel:

- Úgy gondoljuk, a program nagyszerű lehetőséget biztosít új ötletek, módszertani támogatás biztosítására, hiszen a fent említett, már működő csoportgyakorlat előhírnökeként szolgál a Boldogságprogram megvalósításához.
- Tapasztalataink azt mutatják, a pozitív megerősítés nagy hatással van a gyermekek önismeretének fejlődésére, társas kapcsolataira, azok elmélyítésére, valamint az egészséges lelki fejlődésük biztosítására.
- A gyermekek iránymutatást kaphatnak annak megsegítésére, hogy a mindennapokban, élethelyzetekben könnyebben boldoguljanak.
- A program jótékonyan hat a csoport-szellem, a „mi-tudat” alakulására, erősítésére.
- Minden gyermeknek joga van boldognak lenni, minél könnyebben kezelni a különböző helyzeteket, s a gyermekkorban beivódott minták maximálisan kihatnak felnőttkori életükre is.

Kiemelt feladatunk a 3-6 éves gyermekek korosztályában módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép

kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása. A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

Célok:

Az életben nap, mint nap problémák, kihívások elé kerülnek gyermekeink is, melyeket elkerülni nem tudunk, nem is szükséges. A gyermekeket meg kell tanítanunk az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására. Életszemlélet alakítása ez, mely iránymutatást adhat a pozitív, gördülékenyebb megoldási lehetőségek előhívására, megfogalmazására. A gyermekek magabiztossága, bizalma, lelki egészsége nagyobb esélyt teremthet a problémák stressz mentes, hatékonyabb kezelésére.

A Boldogságóra Program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Témakörök:

- Boldogságfokozó hála
- Optimizmus gyakorlása
- Kapcsolatok gyakorlása
- Boldogító jó cselekedetek
- Célok kitűzése és elérése
- Megküzdési stratégiák
- Apró örömeik élvezetek
- Megbocsátás
- Testmozgás
- Fenntartható boldogság

Csoportjainkban rendszeresen (napi szinten) alkalmazunk a programhoz igen hasonló játékos feladatokat. A gyermekekkel beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatokat végzünk, mely magában foglalja az egymásra és önmagunkra való odafigyelést, egymás mondanivalójának tiszteletben tartását, meghallgatását. Beszélgetés során, aki igényli, hangot adhat véleményének, megoszthatja gondolatait, melyekre reagálhatunk. Ezzel a gyermekek megtapasztalják, hogy bátran beszélhetnek bármiről, lehet véleményük, élményeiket (akár vidám, akár szomorú) meghallgatjuk, megbeszéljük. Továbbá gyermekek empatikus képességét erősítve, biztatjuk, vagy épp együtt örülünk az elhangzottaknak. Nagy gondot fordítunk ezen alkalmakkor a testi kontaktus közösségformáló erejének is. Egy-egy érintést, ölelést, kedves gesztust adunk tovább folyamatosan az utánunk következő gyermeknek. Így megtanulják elsajátítani a szeretet fogadásának, továbbadásának képességét egyaránt.

Feladatok:

Legalább havi egy órában, tíz hónapon keresztül:

- A feladatokat gyermek közeli, játékos és legfőképp vidám keretek között alkalmazzuk, melyek a boldogságfokozó gyakorlatokat alkalmazva fejlesztik a kisgyermekek pozitív életszemléletét, gondolkodását.
- A feladatok differenciáltan, korcsoportonként, illetve a gyermekcsoport adott képességeit figyelembe véve kerülnek feldolgozásra.

- A feladatokat az óvodás gyermek élettani igényeinek megfelelően komplex formában kínáljuk fel. Az egész hónap során, az adott helyzettől, vagy igénytől függően a mindennapi tevékenységeinkbe, kezdeményezéseinkbe, mozgásfejlesztésbe beillesztjük a Boldogságóra gyakorlatait, legyen ez ének-zene, környezeti nevelés, mesélés-verselés, vagy akár kézműves tevékenység. Hetirendünk rugalmas, így ez maximálisan megvalósítható.
- Törekszünk minél több helyszín bevonásával megvalósítani a gyakorlatokat.
- Vállaljuk, hogy mind a hét csoport számára a cím elnyerésével járó Boldogságóra szakmai könyvsomag felhasználásával tartunk Boldogságórát, valamint a Boldogság Intézmény által havonta meghatározott feladatokat honlapukra feltöltjük. Intézményünk saját web-lapján, a csoport és az óvoda közösségi oldalán is kommunikáljuk a program alakulását, eredményességét.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekeket meg kell tanítani az eléjük kerülő élethelyzetek minél könnyebb megoldására.
- Az új ötletek befogadása, a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására.
- Pozitív énkép kialakítása.
- A feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése.
- Egy optimista, bizakodó életszemlélet alakítása.
- Derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása.
- A szeretetteljes, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.
- A programhoz hasonló játékos feladatokat rendszeres (napi szinten) alkalmazása.
- Beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatok végzése
- Empatikus képességét erősítése.
- A nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása.
- A problémamegoldás képesség kifejlesztése.
- A vitakultúra elemeinek (bírálat, önbírálat, ok-okozati összefüggések, a mások véleményére való odafigyelés, a nyelvi megformálás) folyamatos alkalmazása.
- Minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A különböző élethelyzeteket minél könnyebb megoldják.
- A problémákat stressz mentesen, hatékonyan kezelik.
- Pozitív életszemlélet.
- Odafigyelnek egymásra és önmagunkra. Egymás mondanivalóját tiszteletben tartják, meghallgatják egymást.
- Ragaszkodnak a csoportjukban lévő gyermekekhez, felnőttekhez, Ezt érzelmekben, szavakban kifejezik.
- Betartják a kulturált viselkedés szabályait.
- Elfogadják társaik eltérő külsejét, viselkedését, beszédét (másságát)
- A vendégeket szeretettel fogadják.
- Szívesen végeznek munkát a közösségért.
- Együttműködnek a közös rendezvényeken.
- A konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek.

15 A FEJLŐDÉSJELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belsőérése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

a. **A testileg egészségesen fejlődő gyermek** hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) **A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek** az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a térbeli észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a térbeli tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek; végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére, illetve az alapprogram gyermekkép részében megfogalmazott elvárásokra épül óvodáink sikerkritériuma.

16 LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK

A pedagógiai program érvényességi ideje

A helyi óvodai nevelési program érvényességi ideje: 2022.09.01-től visszavonásig.

A helyi óvodai nevelési program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

- törvényi változás
- szervezeti átalakulás
- Nevelőtestületi határozat

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy példánya az iskola könyvtárában, illetve az óvodavezető irodájában tekinthető meg.

1.A Páhi Tündérbkert Óvoda, Mini Bölcsőde és Konyha Pedagógiai Programját elfogadta az óvoda nevelőtestülete.

.....
Supka Zsoltné

.....
Dürgő Zsuzsa

.....
Horváth Marianna

Kelt: Páhi, 2022.07.29.

2.A Páhi Tündérbkert Óvoda, Mini Bölcsőde és Konyha Pedagógiai Programját jóváhagyta az óvoda vezetője.

Kelt: Páhi, 2022.07.29.

Supka Zsoltné

3.A Páhi Tündérbkert Óvoda, Mini Bölcsőde és Konyha Pedagógiai Programját megismerte a Szülői Szervezet.

Kelt: Páhi, 2022.07.29.

.....
SZMK elnök

17 MELLÉKLETEK

1.számú melléklet: Eszközjegyzék

2.számú melléklet: A gyermekek mérését, fejlődésének nyomon követését szolgáló mérőlapok

3.számú melléklet: Felhasznált szakirodalom

1.számú melléklet

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről		
Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Intézményben meglévő eszközök
I. Helyiségek		
Csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	2
Gyermekágy/fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	1
Tornaszoba sportszertárral	óvodánként 1	-
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként 1	-
Óvodapszichológusi helyiség	a az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	-
Játszóudvar	óvodánként 1	1
Óvodavezető iroda	óvodánként 1	1
Óvodavez.hely. iroda	óvodánként 1	-
Óvodatitkári iroda	óvodánként 1 csak önálló	-
Nevelőtestületi könyvtár szoba	óvodánként 1	-
Általános szertár/raktár	óvodánként 1	1
Többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként 1	-
Orvosi szoba	óvodánként 1	-
Gyermeköltöző	csoportonként 1	1
Gyermekmosdó, WC	csoportonként 1	1
Felnőtt öltöző	épületenként 1	1
Felnőtt mosdó	óvodánként 1	2
Felnőtt WC	óvodánként 1	2
Felnőtt zuhanyzó	óvodánként 1	1
Mosó, vasaló helyiség	óvodánként 1	1
Szárító helyiség	óvodánként 1	-
Felnőtt étkező	épületenként 1	1
Főző konyha	óvodánként 1	1
Melegítő konyha	óvodánként 1	-
Tálaló mosogató	óvodánként 1	1

Mosléktároló	óvodánként 1	1
Szárazáru raktár	óvodánként 1	1
Földes áru raktár	óvodánként 1	1
Éléskamra	óvodánként 1	1

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyak

1. Csoportszoba	Mennyiségi mutató	Leltár szerint
Gyermekfektető	gyermeklétszám szerint 1	30
Gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	50
Gyermekasztal	gyermeklétszám figy. vételével	10
Fényvédő függöny	ablakonként	8
Szőnyeg	csop.1/5-nek lefedésére	4
Játéktartó szekrény v.polc	csopontonként 2	4
Fektető tároló	valamennyi gy.ágy.tárolására	1
Élősarok állvány	csopontonként 1	2
Hőmérő	csopontonként 1	2
Óvodapedagógus asztal	csopontonként 1	2
Felnőtt szék	csopontonként 2	2

Eszköz előkészítő asztal	csopontonként 1	2
Textiltároló szekrény	csopontonként 1	2
Edény-és evőeszköz tároló szekrény	csopontonként 1	-
Szeméttartó	csopontonként 1	2
2. Tornaszoba		-
Tornapad	2	2
Tornaszőnyeg	1	2
Bordásfal	2	1
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kiegészítő készlet	1	2
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	3 gyermek egyidejű foglalkoztatásához	
3. Logopédiai foglalkoztató		-
Tükör	1	2
Asztal	1	1
Szék	2	2
Szőnyeg	1	-
4.Óvodapszichológusi szoba	gyermeklétszám szerint	-
5. Játsszóudvar		
Kerti asztal	csopontonként 1	2
Kerti pad	csopontonként 2	2
Babaház	csopontonként 1	1
Udvari homokozó	csopontonként 1	1
Takaróháló	homokózonként 1	1
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	van

6. Vezetői iroda		
Íróasztal és szék	1-1	1
Tárgyalóasztal székekkel	1	-
Telefon	1	1
Fax	1	-
Könyvszekrény	1	1
Íratszekrény	1	1
Elektronikus adathordozó szekrény	1	-
Számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	1
Számítógép asztal és szék	1-1	-
7. Óvodavezető hely.iroda		
-		
Íróasztal és szék	1-1	
Íratszekrény	2	
Telefon	1	
Számítógép asztal és szék	1-1	
Számítógép internet hozzáféréssel	1	
Könyvtári dokumentum	500	
Könyvszekrény	2	
Fénymásoló	1	
8. Nevelőtestületi szoba		
-		
Fiókos asztal	ped. lsz. szerint 1	
Székped. lsz. szerint	1	
Tükör	1	
9. Többcélú helyiség		
Tárgyalóasztal székekkel	1	
10. Orvosi szoba	26/1997.(IX.3.)NM rend.szerint	-
11. Gyermeköltöző		
Öltöző rekesz, öltöző, ruhatároló fogas	gy.létszám figyelembevételével	50
Öltözőpad	gy.létszám figyelembevételével	50
12. Gyermekmosdó, WC		
Törölköző tartó	gy.létszám figyelembevételével	50
Fali tükör	mosdókagylónként 1	5
Hőmérő	helyiségenként 1	1
Rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gy.létszám figyelembevételével	2
III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések		
Egyéni tisztálkodó szerek (fésű, fogkefe, fogmosó pohár)	felölt és gy.létszám szerint	50
Tisztálkodó felszerelések (ruhakefe,	mosdókagylónként 1	5
Fésűtartó	csoportonként 1	2
Törölköző	felölt és gy.létszám szerint 3-3	150
Abrosz	asztalonként 3	10
Takaró	gy.létszám szerint 1	50

Ágynemű huzat, lepedő	gy.létszám szerint 3-3	60
IV. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök		
Szennyesruhatároló	óvodánként 1	1
Mosott ruhatároló	óvodánként 1	1
Mosógép	óvodánként 1	1
Centrifuga	óvodánként 1	-
Vasaló	épületenként 1	1
Vasaló állvány	épületenként 1	1
Szárító állvány	épületenként 1	2
Takarító eszközök	épületenként 1	2
Kerti munkaeszközök	óvodánként 1-1	2
Hűtőgép	épületenként 1, amennyiben helyben főznek 2	4
Porszívó	épületenként 1	1
V. Nevelő munkát segítő játékok és egyéb eszközök		
1. Játékok, játékeszközök	(mennyiség eszköz fajtánként)	
Különböző játékok (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	Van
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Van
Ének-zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	2
Az anyanyelv fejlesztésének a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Van
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Van
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Van
A természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	Van
Munka jellegű tevékenységek	gyermekcsoportonként a gyermekek	15

eszközei	30 %-ának megfelelő mennyiségben	
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
Videó (lejátszó)	óvodánként 1	1
Televízió	óvodánként 1	1
Magnetofon/CD lejátszó	három csoportonként 1	2
Diavetítő	épületenként 1	1
Vetítővászon	épületenként 1	1
Hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként 1	2
Hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	Van
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	van
Projektor vagy írásvetítő	1	1
VII. Egészség-és munkavédelmi eszközök		
Ételminta-vétel (üvegtartály)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	1
Mentőláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	2
Gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és) telephelyen) 1	1
Munkaruha, védőruha	a munkavédelemről szóló 1993. évi CXIII. Törvény a végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai munkavédelmi szabályzat szerint	Van
Tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	2

3.számú melléklet:

Felhasznált szakirodalom:

1. Százszorszép óvodai nevelési program

2. Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
3. Helyi pedagógiai program 2005.
4. Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet
5. Fábrián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program -Miskolc 1996.
6. Útmutató a Tevékenységközpontú óvodai nevelési programhoz
7. Fábrián Katalin: Tervezés, ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések -Miskolc 1997.
8. A tevékenységeken alapuló szokásrendszer kialakítása, a gondozás és az egészséges életmódra nevelés az óvodában -Fabula Humán Szolgáltató Bt. 1998.
9. Útmutató A tevékenységközpontú óvodai nevelési program művészeti tevékenységek vizuális komplex foglalkozásainak szervezéséhez -Miskolc 1998
10. Mérei Ferenc –V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat kiadó 1978
11. Molnárné Lóczi Tünde: Drámajátékok az óvodában. Szeged, KOMA 1996
12. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés–de hogyan? NAT-TAN Sorozat. Bp., OKI 1996
13. Kovács György - Bakos Éva: Játék az óvodában. Debrecen, Szerzői kiadás, 1995. 1-244 p
14. Forrai Katalin: Ének az óvodában. Bp. Editio Musica, 1974. 1-249 p.
15. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában. Szolnok, JNSZ. Pedagógiai Intézet, 1995. 1-133 p.
16. Óvodai Jogfutár